

Лингвистичке актуелности

36

*Израду часописа омогућило је
Министарство просвете, науке и технолошког развоја
Републике Србије*

ISSN 2406-3207

UDK 801

Институт за српски језик САНУ

ЛИНГВИСТИЧКЕ АКТУЕЛНОСТИ

36

Београд, 2024

Издаје:
Институт за српски језик САНУ
Кнез-Михаилова 36, Београд

За издавача:
Др Софија Милорадовић

Електронско издање:
www.isj-sanu.rs

Имејл:
lingvistickeaktuelnosti@yahoo.com

Уредници:
др Данко Шипка, др Ивана Лазић Коњик, др Биљана Сикимић,
др Светлана Слијепчевић Бјеливук

Главни уредник:
др Ђорђе Оташевић

Секретар редакције:
мср Милица Рабреновић

САДРЖАЈ

ПРЕГЛЕДНИ ЧЛАНЦИ

Ивана Лазић Коњик, Вања Миљковић, Милица Божић Синчук: <i>Лексичке иновације у европском и српском контексту</i>	9–15
--	------

ПРИКАЗИ И ОСВРТИ

Tvrtko Prčić: <i>Reči u novom svetlu / Words in a new light</i> (Ивана Лазић Коњик)	19–23
Daniela Matić: <i>Kritička analiza diskursa s primjerima iz medijskog i političkog diskursa</i> (Милица Рабреновић)	24–26
Голуб Јашовић: <i>Ономастика Горње Топлице</i> (Душан Стефановић)	27–31
Ђорђе Оташевић: <i>Речник нових речи 1, 2 и 3</i> (Милица Рабреновић)	32–35

УКРАТКО

Голуб Јашовић, Милица Дејановић, Душан Стефановић: <i>Речник личних надимака Срба са Косова и Метохије</i> (Ђорђе Оташевић)	39–40
Голуб М. Јашовић, Јована Г. Јашовић: <i>Ономастика српских села око ушћа река Приштивке и Дренице у Ситницу</i> (Ђорђе Оташевић)	41–42

ХРОНИКА

54. Међународни научни састанак слависта у Вукове дане (11–15. септембар 2024. године) (Александра А. Томашевић)	45–47
19 th Annual Meeting of the Slavic Linguistics Society (SLS-19) (Миљана Б. Чопа)	48–49
Хроника међународне научне конференције Нове речи на друштвеним медијима (Милица С. Божић Синчук)	50–52
Конференција „Јавни дискурс у Србији” (Јована В. Иваниш)	53–57

<i>Лингвистички семинар „Жаргонизми, неологизми, дијалектизми у односу на стандардни језик и дигитална хуманистика” у Трипићу, 14–27. јул 2024. године (Јанко Ивановић)</i>	<i>58–63</i>
<i>Језични лабораториј – Провођење експеримената и обрада података, Свеучилиште у Задру, април 2024 (Ана Крстић)</i>	<i>64–65</i>
<i>Предавање др Мије Микелице (Словенија, Институт за словеначки језик Фран Рамови) у Институту за српски језик САНУ у Београду (Милица Божић Синчук) ...</i>	<i>66–68</i>

БИБЛИОГРАФИЈЕ

<i>Прилози за грађу лексиколошке и металексикографске библиографије (16) (Ђорђе Оташевић)</i>	<i>71–102</i>
---	---------------

ПРЕГЛЕДНИ РАДОВИ

*Ивана Лазић Коњик**

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

Вања Миљковић

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

Милица Божич Синчук

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

ЛЕКСИЧКЕ ИНОВАЦИЈЕ У ЕВРОПСКОМ И СРПСКОМ КОНТЕКСТУ**

Овај рад је мотивисан укључивањем српског истраживачког тима у COST акцију ENEOLI, која се бави лексичким иновацијама у европским језицима. Рад има за циљ да представи главне циљеве акције, до сада реализоване задатке и конкретан допринос српских истраживача у оквиру пројекта. Посебна пажња посвећена је критичком приказу стања у српској неологији, са освртом на досадашње методолошке приступе, актуелне изазове и могућности за унапређење истраживања. На крају, рад настоји да истакне значај међународне сарадње и повезивања у области лексикографије и неологије.

Кључне речи: COST акција ENEOLI, неологија, неографија.

This paper is motivated by the involvement of the Serbian research team in the COST Action ENEOLI, which focuses on lexical innovations in European languages. The aim of the paper is to present the main objectives of the action, the tasks completed so far, and the specific contributions of Serbian researchers within the project. Special attention is given to a critical overview of the state of neology in Serbian, with a focus on past methodological approaches, current challenges, and opportunities for advancing research. Finally, the paper highlights the importance of international collaboration and networking in the fields of lexicography and neology.

Keywords: COST Action ENEOLI, neology, neography.

* ivana.konjik@isj.sanu.ac.rs, ORCID 0000-0003-0840-0140; vanja.miljkovic@isj.sanu.ac.rs, ORCID 0000-0001-5730-533X; milica.sincuk@isj.sanu.ac.rs, ORCID 0000-0001-9662-1968.

** Рад је финансирао Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије према Уговору број 451-03-66/2024-03/ 200174 који је склопљен са Институтом за српски језик САНУ.

Пројекат „Европска мрежа за лексичке иновације“

1. Иако су нове речи одувек привлачиле пажњу, проучавање неологизама постало је систематично тек од друге половине 20. века. Неологија је релативно нова научна дисциплина која проучава начине на које нове речи и изрази постају део језика. Она истражује промене које се дешавају у савременом језику, указујући на то да је еволуција језика континуиран и универзалан процес. У последњим деценијама неолошка истраживања су нарочито добила на значају како у европским, тако и у националним, српским оквирима. Крајем 2023. године покренут је међународни неолошки пројекат са називом „Европска мрежа за лексичке иновације“ (енгл. „European Network on Lexical Innovation“, скраћено ENEOLI, руководиоца проф. др. Giovanni Luca Tallarico)¹, у који се укључио и тим српских истраживача из Института за српски језик САНУ. Ова иницијатива окупља мултидисциплинарни међународни тим стручњака који укључује лингвисте, научнике, наставнике, студенте, преводиоце, новинаре, информатичаре и друге заинтересоване актере у пољу неологије. Мрежа има за циљ да дефинише терминологију унутар ове области, представи савремену истраживачку методологију, спроведе компаративна истраживања о лексичким иновацијама у различитим језицима и осмисли ефикасну обуку у области неологије за различите циљне групе.

2. Научни програм акције подељен је у четири тематске целине које су фокусиране на неколико важних аспеката: 1) израду дигиталног вишејезичног појмовника отвореног приступа, који ће служити као ресурс за дефинисање основних концепата из области неологије, 2) истраживање метода, дигиталних ресурса и алата доступних за проучавање лексичких иновација, што ће олакшати приступ ресурсима истраживачима и широј јавности, 3) спровођење дијахронијских и синхронијских компаративних неолошких истраживања, која ће омогућити анализу развоја и ширења лексичких иновација у различитим језицима, као и упоређивање како језици реагују на спољне утицаје, посебно у контексту глобализације, 4) осмишљавање иновативних облика обуке у области неологије, с циљем да се допринесе образовању стручњака у лексикографији, настави, преводу и другим сродним дисциплинама (MOU). Српски тим чине истраживачи, лексиколози и лексикографи, из Института за српски језик САНУ у Београду и информатичари са Рударско-геолошког факултета у Београду.

1 Веб адреса пројекта: <https://eneoli.eu/>

3. Досадашње активности у пројекту ENEOLI усмерене су на израду вишејезичног термилошког појмовника неологије. Предвиђено је да речник буде направљен у неколико сукцесивних корака који обухватају следеће фазе: формирање базе лингвистичких радова о неологизмима, идентификовање основних концепата и термина који се користе у неолошким истраживањима, дефинисање микроструктуре речничког чланка и, коначно, његова израда. Прва фаза, која подразумева формирање електронске базе неолошких радова, успешно је завршена. База омогућава увид у истраживачку праксу различитих језика, међу којима се налазе и репрезентативни радови за српски језик. Прикупљене референце поуздано показују развој неолошке мисли у полувековном распону од шездесетих година XX века, од када потиче најстарија приложена публикација, док је највише приложених радова настало у другој и трећој деценији XXI века, што потврђује да је сада прави тренутак да се истраживачке праксе различитих научних и језичких средина на овај начин повежу. У току је рад на другој фази пројекта и решавање изазовних питања о методологији израде специјализованог термилошког неолошког речника, у којој се дискутују проблеми опсега неолошке терминологије, њеног подударења са терминологијом лексикологије и творбе речи и начина за њихову систематизацију. Формирана је вишејезична лексичка база и идентификовани релевантни термини за француски и енглески језик који се сада преводе на друге националне језике. Паралелно се прецизирају критеријуми за укључивање и искључивање одредница, што представља једно од кључних питања у процесу израде будућег речника. Уређивање одредница врши се путем ENEOLI платформе на Wikibase-у. Српски истраживачи уређују одреднице за српски језик. Поред језичких стручњака, у свим фазама учествују и стручњаци за језичке технологије, што омогућава да се вишејезични онлајн неолошки речник успешно реализује. У наредном периоду предстоји да се дефинише микроструктура и формат лексикографског чланка, те да се пређе на њихово састављање.

4. Прецизирању самих критеријума за укључивање лексема и коначном утврђивању методологије израде речника допринеће и анкета која је спроведена међу истраживачима и језичким стручњацима у овој области у оквиру пројекта. Анкета је обухватила питања о методама прикупљања и обраде неологизама и корпусима који се користе у неологији, као и различите теме о актуелним неолошким пројектима, развоју софтвера за детектовање неологизама, истраживањима неологизама у лексикологији и студијама превођења и др. Резултати анкете ће показати методе, алате и ресурсе који се користе у изучавањима неологизама у језици-

ма земаља учесника акције, што ће се интегрисати у решавање различитих проблема постављених у пројекту.

Неолошка истраживања у Србији

5. Интересовање за неолошка истраживања у Србији (иако ни раније нису била запостављена), значајно је порасло у последњих десетак година, чему је у великој мери допринео часопис „Новоречје“, покренут 2019. године.² Овај часопис, који окупља не само домаће него и словенске и друге ауторе и у којем се објављују радови о творбеним, значењским и културолошким аспектима нових речи и израза у говору и писаним текстовима данашњице и минулих епоха, редовно организује округле столове и конференције о актуелним темама из области неологије, што доприноси ширењу знања о новим речима и њиховој интеграцији у језички систем. До сада су дискутоване теме стварања неологизама под утицајем англобализације и англокализације, сливенице као неолошки проблем, конкурси и сајтови за нове речи, неологизми настали од личних имена, нове речи у говору деце и младих, језички инжењеринг у неологији, као и нове речи на друштвеним медијима.³ Недавно је покренута рубрика на страници сајта Филолошког друштва „Речи“ посвећена новим речима, у којој се објављују нове речи преузете из језика актуелних медија.⁴ Циљ је да се забележе „најсвежије“ речи које су се појавиле у српском језику и показатељ су најновијих актуелних појава и промена, као и бројни неологизми који још нису добили своје место у постојећим речницима српског језика. У овом пројекту учествује исти тим истраживача из Института за српски језик САНУ, који је окупљен око акције ENEOLI. У плану је да се прикупљени неологизми лексикографски обраде и представе у виду првог српског онлајн речника неологизама (под радним називом *Српски речник неологизама 21. века*, скраћено Нео21), који ће бити јавно доступан свим заинтересованим корисницима. Речник је замишљен као приручник информативног типа у којем ће се нове речи представити на једноставан и прегледан начин, тако да се корисницима јасно пружи основне информације о њиховим семантичким, граматичким и прагматичким својствима.⁵

² <https://reci.org.rs/casopis-novorecje.html>

³ <https://www.reci.org.rs/2024/10/21/konferencije-i-skupovi/>

⁴ И. Лазић Коњик, В. Миљковић, М. Божић Синчук, С. Новокмет, Рубрика „Нове речи“ на сајту ФДР: <https://www.reci.org.rs/2024/02/22/rubrika-nove-reci/>

⁵ О установљавању новог речника и питањима везаним за концепт интернета и друштвених медија као лексикографског корпуса који се користи у његовој изради, в. Лазић Коњик 2024.

6. Поред поменутог речника, неолошка истраживања у националним оквирима одвијају се кроз различите друге активности. У периоду пандемије, објављен је електронски *Речник појмова из периода епидемије ковида*, 2020, и штампани *Речник ковида (тематски и асоцијативни)*, 2022, М. Николић и С. Слијепчевић Бјеливук. Објављен је и *Српски речник новијих англицизама* (СРНА), 2021,⁶ који доноси нове англицзме од почетка 21. века до 2021. године. Група сарадника Института за српски језик САНУ израђује дигитализовани штампани „Речник нових речи српског језика“,⁷ чије су три свеске до сада објављене у оквиру пројекта „Јавни дискурс у Републици Србији“.⁸ Филолошко друштво „Речи“ активно издаје неолошки часопис „Новоречје“ и ради на подстицању систематског и научног описивања и проучавања нових појава и речи у српском и другим словенским језицима доприносећи на тај начин неолошким теоријским и практичним изучавањима.⁹ Такође, организује избор за реч и нову реч године у циљу подстицања ширег интересовања јавности за језик и актуелне језичке проблеме.¹⁰ Недавно је у оквиру међуакадемијског споразума српске и словачке академије наука реализован билатерални пројекат мобилности *Нове речи, нови медији, нове тенденције у језику и друштву у Србији и Словачкој*, 2021–2022, посвећен опису и објашњењу нових речи у српском и словачком језику на основу корпусног материјала. Израђена је и *Српска неолошка библиографија* Ј. Иваниш, В. Ђорђевић, М. Николић, објављена у часопису *Наш језик*, за 2022. годину (LIII, св. 2: 101–124), која доноси попис резултата истраживања у пољу неологије на плану изучавања творбе, морфологије, стилистике, прагматике, као и компаративне анализе стања у српском и другим језицима на материјалу нових англицизма, феминатива, жаргонских, фразеолошких, дијалекатских, ауторских, дечјих и др. неологизама, интензивираних нарочито у задњих двадесетак година.

6 Речник је доступан на адреси: <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2021/978-86-6065-636-2>

7 Под дигитализованим штампаним речником подразумевамо речник који је направљен као класична књига, а објављен у ПДФ формату на интернету, доступном за преузимање. Не може се претраживати, нити ажурирати, већ има све особине штампаног издања.

8 Ђ. Оташевић, М. Николић, В. Ђорђевић <https://javnidiskurs.rs/recnik-novih-reci-u-srpskom-jeziku/>

9 До сада је објављено 11 бројева часописа који су у отвореном режиму доступни за преузимање на сајту ФДР-а на адреси <https://www.reci.org.rs/casopis-novorecje-po-brojevima/>

10 <https://www.reci.org.rs/2023/03/03/izbor-reci-godine/>

Осим монографије Ђ. Оташевића, *Нове речи и значења у савременом стандардном српском језику. Лингвистички аспект*, из 2008. године, у српској лингвистици, међутим, не постоје монографски описи проблема неологије. Поједини аспекти неологије обрађују се у значајним деловима монографије Т. Прћића, *Reči u novom svetlu / Words in a New Light*, 2024,¹¹ али то није примарни фокус ове књиге. Оваква ситуација указује на постојећи недостатак систематског и свеобухватног приступа у проучавању неологизама у српском језику, чиме се оставља простор за даља истраживања и нове публикације у овој области.

Треба поменути да у оквиру летњег лингвистичког семинара за средњошколце који се одржава у НОКЦ „Вук Караџић“ у Тршићу, млађи сарадници Института за српски језик САНУ организују радионице посвећене новим речима и жаргонизмима. У овим радионицама фокус је на анализи нових лексичких појава које настају под утицајем технолошког развоја и културних промена. Ове активности представљају вид дисеминације научних знања и популаризације лингвистике међу младима. На тај начин се млади подстичу да развију критички однос према језичким иновацијама, разумеју њихов значај и улогу у савременом друштву, као и да препознају механизме стварања нових речи.

Закључак

7. Представљене активности и циљеви ENEOLI акције потврђују да она има вишеструки значај за лингвистичку међународну заједницу јер су њени циљеви усмерени ка остваривању конкретних резултата у теоријским, истраживачким и практичним аспектима неолошких студија. У схватањима језика као динамичног система неологија заузима посебно место будући да представља очигледну тачку додира језика и друштвеног контекста у коме се он испољава – нове речи долазе са појавом нових предмета, новооткривених технолошких и др. појмова и појава, нових ситуација и околности, стања, именовања нових ставова, праваца учења и сл. У неологији, теоријски аспекти језичких проучавања интерферирају са примењеном лингвистиком: језичком политиком, превођењем, језичком дидактиком. Убрзани развој рачунарских технологија пред лингвисте и лексикографе поставља нове изазове у виду стварања и развоја нових методологија за прикупљање, документовање и презентовање нове језичке грађе интегрисањем досадашње, претежно дескриптивне праксе са савременим интердисциплинарним приступом, што омогућава да се поред лексичких иновација паралелно представе пратеће социо-културне околности које до њих доводе. Повезивање истраживача различитих јези-

11 Доступно на <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2024/978-86-6065-850-2>

ка који се баве различитим аспектима неологије – сихроничким, дијахроничким, контрастивним, језичко-технолошким представља значајну научну платформу за будућа истраживања.

8. Сарадња српских истраживача у међународном пројекту и резултати акције ENEOLI изузетно су значајни за даљи развој неологије у србистици у европским оквирима. Овај допринос се огледа како у унапређењу теоријских перспектива и усаглашавању теоријско-методолошке апаратуре у даљим истраживањима, тако и за неографску и лексикографску праксу документовања лексичких иновација и њиховог представљања у речницима нових речи и дескриптивним речницима српског језика. Први резултати већ су видљиви, не само у домену теоријских истраживања, већ и у њиховој практичној примени: у изради првог српског онлајн речника неологизама као модерног и приступачног алата за разумевање и праћење језичких промена.

ЛИТЕРАТУРА

- Лазић Коњик, Ивана 2024. Лексикографија у дигиталној ери: интернет и друштвени медији као извори нових речи. *Новоречје 11*, у штампи.
- MOU: Memorandum of Understanding for the implementation of the COST Action „European Network On Lexical Innovation“ (ENEOLI) CA22126, доступно на <https://eneoli.eu/>, приступљено 3.12.2024.

ПРИКАЗИ И ОСВРТИ

Ивана Лазић Коњик*

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

Tvrtko Prčić: REČI U NOVOM SVETLU / WORDS IN A NEW LIGHT [ELEKTRONSKI IZVOR]. – 1. elektronsko izd. – Novi Sad: Filozofski fakultet, 2024, str. 436.

Ишла је нова књига професора Твртка Прчића, која носи двојезичан наслов „Речи у новом светлу / Words in a New Light“. То је обимна монографија из савремене лексикологије и лексикографије српског и енглеског језика. Објављена је као електронско издање Дигиталне библиотеке Филозофског факултета у Новом Саду и бесплатно је доступна за преузимање на адреси <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2024/978-86-6065-850-2>.

Књига је подељена у два дела: први је на енглеском језику, са насловом *Words in a new light – in/on English*, други је на српском језику, са насловом *Речи у новом светлу – на/о српском*. Оба дела укупно имају 15 поглавља која покривају важне лексиколошке и лексикографске теме, као што су лексичка семантика, морфологија и прагматика и пружају читаоцима дубљи увид у динамику језичких промена. Поглавља имају следеће наслове: 1. *Modern lexicography and the ideal dictionary* 25–50, 2. *Exploring the English vocabulary with AI chatbots* 50–87, 3. *Developing EFL students' word-formation competence* 87–111, 4. *Distinctive properties of lexical affixes in English* 111–123, 5. *Lexical affixes in selected English dictionaries*, 123–145, 6. *Prefixes vs initial combining forms in English* 145–173, 7. *Suffixes vs final combining forms in English* 173–200, 8. *Interpreting the meaning of words in English* 200–216, 9. *Pragmatics of polymorphemic words in English*, 216–234. 10. *Značaj izučavanja neologizama u srpskom jeziku* 237–258, 11. *Neologizacija i neologizmi u srpskom jeziku* 258–283, 12. *Nova značenja postojećih reči u srpskom jeziku* 283–299, 13. *Sinonimi u srpskom jeziku* 299–338, 14. *Frazne imenice u srpskom jeziku* 338–355, 15. *Akronimi u srpskom jeziku* 355–389. У завршном делу књиге налазе се још два одељка, *Библиографске напомене*, у којем су представљене белешке о раније објавље-

* ivana.konjik@isj.sanu.ac.rs; ORCID:

ним радовима аутора који су укључени у ову књигу и одељак *Литература*, у којем је наведено преко 450 цитираних референци (пored тога, аутор је консултовао и додатне изворе различитог типа, који су наведени на одговарајућим местима у фуснотама, чиме је обезбеђена изузетна научна основа и свеобухватност овог истраживања). Двојезични приступ који је примењен у овој књизи, омогућава детаљну анализу и упоређивање језичких појава у оба језика, што књигу чини јединственим ресурсом за проучавање лексикологије и језичких иновација у контактном компаративном и контрастивном кључу енглеског и српског језика. У даљем приказивању, скренућемо пажњу само на неке кључне елементе књиге, иако свако поглавље представља истинску научну бравуру у својој теми и завређује посебну анализу.

Први, енглески део књиге, обрађује различите аспекте енглеског вокабулара, укључујући анализу лексичких афикса, употребу вештачке интелигенције у истраживању лексикона и прагматичке аспекте полиморфемских речи. Посебно треба нагласити значај првог поглавља овог дела, под насловом „Модерна лексикографија и идеалан речник“, које пружа аналитички приказ еволуције лексикографије у периоду транзиције између старе, традиционалне парадигме и нове, савремене парадигме која обухвата рачунарски подржану лексикографију. У њему је представљен концепт „идеалног речника“, који би у потпуности одговарао потребама модерних корисника, како са теоријског, тако и са практичног аспекта. Инструкције које су примењене у решавању постављеног проблема усмеравају развој српске лексикографије у правцу модернизације и прикључују српску теоријску лексикографску мисао светским трендовима, савременим потребама и изазовима.

У првом делу књиге, аутор се такође ухватио у коштац са актуелном темом употребе четботова и вештачке интелигенције у лексичким истраживањима. Анализа нуди иновативне увиде у раду са моделима језика, као што су четботови и конкретна упутства за ефикасно формулисање упита на основу којег вештачки модел генерише одговор на постављени задатак, што читатоцима омогућава да максимално искористе потенцијал ових алата у истраживању лексике. Остала поглавља посвећена су лексичким афиксима, префиксима и суфиксима у енглеском језику и интерпретацији лексичког значења у различитим језичким контекстима.

Други, српски део књиге посвећен је изучавању неологизама и механизмима стварања нових значења у српском језику, што је посебно значајно у контексту савремених лексикографских истраживања. Аутор посвећује пажњу како творбеним аспектима процеса неологизације, тако и нормативним и прагматичким аспектима стандардизације и употребе неологизама. Посебно је атрактивно и научно релевантно поглавље које

носи наслов *Неологизми нису срамота него понос језика*. У њему аутор утврђује и потврђује важност недовољно актуализоване дисциплине у науци о (српском) језику која се бави проучавањем нових речи и израза. Ово је област која заслужује већу пажњу и уважавање, јер неологизми не представљају само новине у језичком систему, већ и одраз динамике друштвених промена, креативности и општих процеса у језичком развоју: „neologizmi, u bilo kom obliku svog javljanja i ispoljavanja, nisu nešto loše, nešto opasno i nešto nepoželjno u srpskom jeziku, niti oni na bilo koji način kvare, žele da kvare ili mogu da kvare srpski jezik. Upravo suprotno! ... Odražavajući stalne, neminovne i nezaustavljive promene u sistemu srpskog jezika i upotrebi tog sistema, što se uostalom bez izuzetka dešava sa sistemima i upotrebama sistema svih živih jezika, koje su prirodna i uobičajena posledica brojnih, naglih i snažnih promena u savremenom društvu u kojem živimo, neologizmi, kao jedna od tih prirodnih i uobičajenih društvenih posledica, koliko god da deluju majušni, nebitni i beznačajni, nikako i nikad nisu nešto inferiorno i nešto čega se treba stideti ni u jeziku, ni u kulturi. Upravo suprotno, i to dijametralno suprotno! Neologizmi, ali i ljudi koji ih smišljaju, van svake sumnje jesu nešto superiorno i nešto čime se svakako treba dičiti i u jeziku, i u kulturi.“ (стр. 256).

У овом делу књиге разматрају се и друге веома важне теме које су у српској лингвистици до сада проучаване углавном по изузетку, а то су питања лексичке синонимије, статуса вишелексемских лексичких јединица и хибридних лексичких јединица у језичком систему и проблем лексичког и језичког статуса акронима. Своја ранија истраживања наведених тема, аутор је у монографији знатно допунио, проширио, обогатио и осавременио новим актуелним материјалом и тематски и логички заокружио у складну кохерентну целину. Аутор у књизи поставља конкретна питања на која у анализи даје конкретне одговоре, нпр. како се дефинишу синоними, како се диференцирају синоними, како се разврставају синоними, како настају нови синоними, како се синоними употребљавају у језичкој пракси. Навешћемо овде одговор само на прво питање, у којем аутор дефинише синониме: „reči koje pripadaju istoj morfosintaktičkoj klasi, koje u jednom od svojih značenja dele istovetna deskriptivna obeležja, koje su zbog toga sadržinski uporedive i međuzamenljive u pojedinim jezičkim (rečeničnim) i vanjezičkim (situacionim) kontekstima – i koje kao takve podležu semantičkom i/ili stilističkom diferenciranju“ (стр. 303).

Даље се обрађују фразне именице, проблем који је до сада био само делимично истражен, али не и на задовољавајући начин решен у српској лексикологији и лексикографији. Фразне именице су јединствене структуре које, иако су на формалном плану синтагме, по већини осталих својстава су блиске речима. Оне се, дакле, понашају као хибридне јединице,

што уноси теоријску нејасноћу. Аутор утврђује основне правилности и тенденције у њиховом понашању, као и њихова специфична својства у погледу стурктуре и садржине.

Посебну пажњу привлачи и наредно поглавље које се бави анализом статуса акронима у српском језику, будући да поставља сличну дилему, као претходно: треба ли их третирати као нову, засебну врсту речи или као подврсту постојећих, нарочито именица. Аутор утврђује да „*posmatrani oblici zapravo su hibridne leksičke tvorevine, koje nisu ni čiste skraćénice, ni čiste reči, nego nešto između – delom skraćénice a delom reči, ili istovremeno i skraćénice, i reči – ili, možda najtačnije, to su reči nastale skraćívanjem*“ (стр. 366). Међутим, ова дилема има далекосежне импликације за лингвистичке класификације и начин на који разумемо развој лексичког система. Питање класификације акронима, као и фразних лексема, остаје отворено – како их у потпуности класификовати у односу на стандардни систем језика? Да ли су фразне именице и акроними аномалије унутар систематике језичких категорија или показатељ еволутивне природе лексичког система који захтева ширу промену у дефиницијама синтагми и речи? Питање се додатно компликује нормирањем таквих структура у речницима, што утиче и на њихову употребу у пракси, посебно у стандардизацији језика и језичкој политици. Постављена питања која се тичу граница језичких категорија су веома значајна и осветљавају тенденцију да се нови језички облици не уклапају увек у традиционалне класификације. Акроними представљају важан део језичке иновације и сведоче о креативној моћи говорника.

У закључном делу овог приказа потребно је нагласити квалитете и научни допринос дела. Монографија „Речи у новом светлу / Words in a New Light“ одликује се логичком организацијом, јасним аналитичким стилем и стручним језиком. Дефинисани термини у тексту олакшавају разумевање сложених концепата. Истраживање је чврсто теоријски и методолошки утемељено, а тематика је актуелна и научно релевантна. Ослањајући се на најзначајнију и најсавременију лексиколошку литературу, монографија нуди темељан и дубок приступ обрађеним темама обогаћен ауторовим критичким запажањима и закључцима. Њена вредност лежи у свеобухватној и иновативној обради нових језичких појава, што је чини драгоценим ресурсом за све који се баве проучавањем језика. Успешно повезује теоријске и практичне аспекте језичке анализе, што је чини корисним алатом за студенте и истраживаче. Двојезични приступ омогућава компаративну анализу и пружа нове увиде у функционисање лексике у два различита језика. Ова монографија представља изузетан допринос лексикологији и лексикографији и заслужује највише оцене. Нема

сумње да ће постати референтна литература за будуће истраживаче у овој области.

На крају, потребно је посебно истаћи наставне аспекте ове монографије, који су доследно обрађени у свим њеним тематским сегментима. Аутор је књигу првенствено наменио студентима мастер и докторских студија језика и лингвистике, али њена вредност далеко превазилази ову циљну групу. Монографија ће бити од велике користи истраживачима и стручњацима у области лексикологије и лексикографије, посебно онима који се баве језичким иновацијама и неологизмима. Осим тога, књига има потенцијал да привуче ширу академску публику заинтересовану за дубље разумевање савремених језичких појава, како у српском, тако и у енглеском језику. Захваљујући јасном, стручном, али истовремено проницљивом и живописном стилу ова монографија ће бити приступачна и корисна различитим профилима корисника.

Милица Рабреновић*
(Београд)

Daniela Matić: KRITIČKA ANALIZA DISKURSA
S PRIMJERIMA IZ MEDIJSKOG I POLITIČKOG
DISKURSA. Split: Redak, 2023, 401 str.

Последњих тридесет година (критичка) анализа дискурса интензивно се развија на шта указују многи научни радови, монографије. Једна од публикација новијег датума посвећена теорији и примени критичке анализе дискурса, објављена 2023. године, јесте научна монографија *Критичка анализа дискурса с примјерима из медијског и политичког дискурса* Даниеле Матић. Рецензенти ове монографије су Надежда Силашки, редовна професорка на Економском факултету у Београду и Маја Безић, ванредна професорка на Одсеку за италијански језик и књижевност Филозофског факултета у Сплиту.

Ова монографија намењена је колегама и студентима лингвистике, онима који желе да проучавањем и критичком анализом дискурса упозоре на неке друштвене карактеристике, добре и оне мање добре или пак забрињавајуће (XI). Подељена је у два дела. Првих пет поглавља (3–162) посвећена су појмовима и теоријским оквирима анализе дискурса и критичке анализе дискурса, њиховим методама, док је преосталих шест поглавља (165–359) посвећено примени критичке анализе дискурса на примерима преузетим из медијског и политичког дискурса. На крају монографије налазе се прилози политичких говора који су анализирани (361–371), цитирана литература и извори (373–390), регистар имена (391–394), регистар појмова (395–398), биографија рецензената (399–400) и биографија ауторке (401).

У првом поглављу (3–43) ауторка дефинише појмове кључне за анализу дискурса као што су комуникација, комуникативна компетенција, функције језика, прагмалингвистика, контекст. Друго поглавље DISKURS I ANALIZE (45–67) истиче дефиницију појма дискурса, текста, анализе дискурса и говорних чинова. Поглавље KRITIČKA ANALIZA DISKURSA (69–108) посвећено је настанку критичке анализе дискурса и њеним ме-

*milica.rabrenovic@isj.sanu.ac.rs; ORCID: 0000-0002-4441-4884.

тодама и предметима истраживања. Дата су тумачења ове дисциплине из угла теоријских оквира Ферклафа, Ван Дајка, Водак и др. Истакнуто је и који су то недостаци при истраживању из угла критичке анализе дискурса. Четврто поглавље *DISKURS I NEKE PROMJENE DRUŠTVENIH PRAKSI U SUVREMENIM DRUŠTVIMA* (109–131) доноси кључне појмове ове дисциплине, а то су моћ и идеологија, као и утицај дискурса на друштво. У наредном поглављу *OKVIR ZA ANALIZU: NEKI KONCEPTI I SREDSTVA LINGVISTIČKE ANALIZE* (133–162) изложени су нивои могућих анализа почевши од лексичке, синтаксичке, па до прагматичке, што може много користити истраживачу почетнику како би увидео који су све приступи и методе којима се бави критичка анализа дискурса (КАД).

У другом делу монографије су истраживања ауторке која су спроведена из угла критичке анализе дискурса. Прва примена КАД рађена је на корпусу пет чланака хрватских дневних новина који су објављивани током септембра 2015. године, а извештавали о европској избегличкој и мигранатској кризи (173–223). Поредећи новинске чланке, ауторка указује да се новинари користе различитим језичким средствима како би обликовали информације те укључили или искључили неке податке који откривају њихову политичку пристрасност (223), што и не изненађује, многа истраживања овог типа то потврђују.

Друго истраживање, описано у поглављу *OGLASI ZA POSAO U TISKU: KOMPARATIVNA ANALIZA NEKOLIKO RAZDOBLJA* (225–245), спроведено је проучавајући родне ознаке које се наводе уз називе занимања поредећи огласе за посао из неколико периода и то на лексичком нивоу. Резултате свог истраживања, ауторка пореди и с претходним истраживањима на ту тему (Матић и Стојан 2013) с циљем да се установи да ли су се називи радних места с обзиром на родне ознаке мењали од 2009. до 2018. Ауторка закључује да су се називи радних места мењали у корист чешће употребе назива у женском роду или израза у мушком роду с назнаком и женског рода, али, како истиче, промене се одвијају споро иако постоје и законске одредбе које обавезују на употребу назива у женском роду (244).

Након исцрпног представљања политичког дискурса и одлика политичког говора у поглављу *PRIMJENA KRITIČKE ANALIZE DISKURSA: POLITIČKI DISKURS I POLITIČKA KOMUNIKACIJA* (247–269), представљено је и треће истраживање у овој монографији. Ауторка је упоредила четири политичка говора, који су одржани непосредно након војног напада Руске Федерације на Украјину 24. фебруара 2022. године (271–358). Урађена је детаљна компаративна анализа говора премијера Уједињеног Краљевства Бориса Џонсона, председника Сједињених Америчких Држава Џона Бајдена, премијера Републике Хрватске Андреја Пленковића и председника

Републике Француске Емануела Макрона с циљем да се утврди: „kako i kojim se jezičnim sredstvima formira 'ideološki četverokut'"; kojim se jezičnim sredstvima govornici koriste kako bi poruke iz svojih govora preneli: a) onim drugima, dakle onima koji su započeli sukob; b) svojim saveznicima i partnerima u raznim asocijacijama te gospodarstvenicima; c) javnome mnijenju u državama koje predstavljaju (355). Ауторка критички посматра употребљена језичка средства уоквирена идеолошким стратегијама говорника.

Ова монографија, како и сама ауторка каже, може веома користити лингвистима и студентима лингвистике. Одлична је полазна основа за бављење критичком анализом дискурса. Детаљан опис основних појмова и развоја ове дисциплине, потом и сама примена на конкретном медијском и политичком дискурсу, биће добар темељ многима у будућим истраживањима.

Душан Стефановић^{*}
(Косовска Митровица)

Голуб Јашовић: ОНОМАСТИКА ГОРЊЕ ТОПЛИЦЕ. Косовска Митровица – Куршумлија: Филозофски факултет – Народна библиотека Куршумлија, 2022, 737 стр.

Издавачку делатност Филозофског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици и Народне библиотеке из Куршумлије обогатила је крајем 2022. године монографија *Ономастика Горње Топлице* Голуба Јашовића. Ова монографија резултат је исцрпних теренских истраживања реализованих у периоду од 1996. до 1999. године, међутим, услед ратних дешавања 1999. године део грађе је изгубљен, па је допуњен одласком на терен 2006. године. Тиме је компетиран списак од укупно ономастички обрађених 57 села, која територијално припадају околини Куршумлије.¹

Монографија обима 737 страна, чије рецензије потписују проф. др Недељко Богдановић, редовни професор у пензији Филозофског факултета у Нишу, др Јованка Радић, научни саветник Института за српски језик САНУ, проф. др Драган Лилић, ванредни професор у пензији Филозофског факултета у Косовској Митровици, и доц. др Драган Радовановић, доцент Природно-математичког факултета у Косовској Митровици), структурирана је кроз два централна поглавља, и то: 1. Уводне напомене (стр. 5–53); 2. Ономастичка грађа (стр. 54–713). Као засебни прилози, монографији су додати Карта (стр. 713), Биографски подаци (стр. 714), О

^{*} dusan93esn@gmail.com; dusan.stefanovic@pr.ac.rs; ORCID: 0009-0007-8668-7016.

¹ Овде азбучним редом наводимо списак свих ономастички обрађених села: Бабица, Барлово, Баћоглава, Баце, Бело Поље, Богујевац, Вишесело, Влахиња, Врело, Вршевац, Горња Мекуљана, Горње Точане, Грабовница, Данковиће, Доња Мекуљана, Доње Точане, Дубрава, Жалица, Жегрова, Жуч, Игриште, Калиманце, Калудра, Коњува, Луково, Љутова, Магово, Марковиће, Мачковац, Мерћез, Мијачиће, Мирница, Мрче, Невада, Ново Село, Паваштица, Парада, Пардусе, Пачарађа, Пепељевац, Перуника, Плочник, Пљаково, Растелница, Сагоњево, Селиште, Селова, Сеоце, Спанце, Тијовац, Тмава, Требиња, Трећак, Трешњица, Трмка, Шатра, Штава.

књизи рекли (стр. 715–727), Коришћена литература (стр. 728–735) и Списак информатора (стр. 735–737).

Први део монографије чини неколико целина. У првој од њих, насловљеној „Уводне напомене“ (стр. 5–6), аутор износи разлоге због којих је приступио прикупљању ономастичке грађе у околини Куршумлије, а као основни разлог да се издвојити непрекидно напуштање села, будући да сталним иселавањима многа села остају полупразна или су потпуно испражњена и опустела.

Друга целина насловљена је „Прикупљање грађе“ (стр. 6–9) и на овом месту аутор износи податке о начину прикупљања грађе, предностима и недостацима обрађиваног терена и издваја да су информатори били углавном пољопривредници, најчешће сточари, али да међу њима има и ловаца, шумара, пољара, сеоских одборника, углавном мештана који изузетно познају терен, што је од велике важности посебно при бележењу микротопонима.

Наредна целина, насловљена „Географски положај и границе“ (стр. 9–12) доноси више информација о морфологији терена на којем је грађа прикупљана. Подручје околине Куршумлије географски припада горњем току слива реке Топлице. Уз позивање на адекватну литературу, аутор доноси и нове податке прикупљене на терену, који ће и те како значити мештанима за лакше упознавање своје историје и свог завичаја, али и будућим истраживачима овог поднебља.

У делу насловљеном „Горња Топлица у прошлости“ (стр. 13–18) аутор износи историјске податке уско везане за испитивано подручје. Наводи да је Топлица своје име добила још у VII веку, типове домаћинства некад и сад, пише и о јављању Топлице у разним списима и летописима, статусу Топлице у српским државама кроз историју, али и о постанку данашње Куршумлије. Овим делом на тај начин издвајају се, укратко, најважнији историјски подаци, који ће, опет, и те како значити мештанима околине Куршумлије којима је ова књига превасходно и намењена.

Повољан, пре свега, географски положај Горње Топлице, донекле због тога што је овај предео смештен на раскрсници важних историјских путева, утицао је на то да долази до честих миграција народа. Самим тим, и тај аспект, уско повезан са системом антропонимије, заслужује засебно поглавље, насловљено „О становништву“ (стр. 19–31). Илустрације ради, издвајамо пример навођења података из села Невада:

Невада. Село Неваде припада општини Жуч, има 13 кућа 1925. године. У Попису Области Бранковића село Невадовци има 8 кућа, приход 788 акчи и 1 млин. Према попису из 1991. године у селу живи 27 породи-

ца, а 2002. пописано је 26 кућа. Године 1996. Невада је имала 26 породица.

Аутор наводи да се најстаријим досељеницима сматрају Срби из Горњег Лаба, а да данас, поред Срба, којих је у већини, живе још и Црногорци и Роми. Након навођења најстаријих података о становницима и насељеним племенима, Голуб Јашовић даје засебно податке о становницима из свих 57 села и наводи податке о првом помињању сваког села у писаним документима као и број становника кроз историју, али и у тренутку одласка на терен. Нажалост, судбина топличких села није идеална, будући да је Голуб Јашовић још 2006. године забележио да постоје многа опустела села.

С обзиром на то да се уз прикупљање ономастичке грађе захтева и бележење ванјезичких чињеница, посебно место у монографији завређује поглавље „Духовни живот“ (стр. 31–33), у ком аутор износи податке управо о духовном животу на терену данашње Горње Топлице, наводећи из казивања информатора злата вредне приче о манастирима и црквама са овог поднебља. Посебну пажњу посвећује манастиру Свете Богородице, подигнутом на левој страни Топлице, и манастиру Светог Николе, смештеног на самом ушћу Бањске реке у Топлицу, а помиње и мање познату цркву Светог Мине, смештену наомак села Штава.

„Образовање и култура“ (стр. 34–35) и „Привреда“ (стр. 35–38) два су засебно издвојена поглавља у којима аутор пише о историји образовања на овом простору и о најзначајнијим привредним делатностима, а то су сточарство и ратарство.

Као што је и пракса у оваквом виду студија, аутор пише и о најзначајнијим претходним дијалектолошким и ономастичким истраживањима и то у поглављу „Досадашња дијалектолошка и ономастичка истраживања“ (стр. 37–41). О говору читаве Топлице, који припада косовско-ресавском дијалекту писало је неколико аутора, чије закључке Голуб Јашовић износи веома прегледно и сажето, а овом приликом издвојићемо све ономастичке студије на које се позива. То су *Микротопонимија Блага и околине Југославе Арсовић*, *Антропоними међу топонимима Горње Топлице Слободана Марјановића* и *Цртице о говору села Мрче у куришумлијском* (седмо поглавље) *Првослава Радића*. Неколико хидронима који се односе на испитивано подручје помиње и Звездана Павловић у монографији *Хидронимски систем слива Јужне Мораве*. Како је ономастичка литература о овом поднебљу прилично оскудна, може се и на основу тога закључити да ће монографија *Ономастика Горње Топлице* Голуба Јашовића имати изузетну важност.

Говор Горње Топлице припада косовско-ресавском дијалекту, карактеристичном и по троакценатском систему, али и по многим вокалским и консонантским појавама, као и по одређеним морфолошким особинама, које аутор издваја у одељку насловљеном „О говору околине Куршумлије“ (стр. 41–50), наводећи уз сваку од особина адекватан пример из неке од топонимских или антропонимских категорија забележених на терену.

У засебном одељку, насловљеном „Топонимија Горње Топлице“ (стр. 51) аутор пише о топонимима и о прикупљеној топонимској грађи. Укупно је пописано 5.812 топонима, а највише топонима бележено је у највећим горњотопличким селима. Аутор наводи податак да је у просеку бележио по 100 топонима по селу, али да је било и ненасељених села (нпр. Парада, Пардусе, Растелица итд.), у којима није био у прилици да забележи грађу.

Голуб Јашовић о антропонимским категоријама пише у одељку „Антропонимија Горње Топлице“ (стр. 52–53). У сваком селу пописани су породични надимци и презимена, док је комплетан ономастички попис урађен у сваком четвртном селу. Од укупно 5.595 антропонима, највише је забележено личних имена, и то 1.065 мушких и 948 женских. Даље, пописано је 1.601 презиме, 1.200 хипокористика, од тога 700 мушких и 500 женских, 518 фамилијарних надимака и укупно 263 лична надимка, од тога је 211 мушких и 52 женска лична надимка.

Најважнији, а уједно и најобимнији део монографије чини презентовање ономастичке грађе, и то у делу управо тако насловљеном „Ономастичка грађа“ (стр. 57–712). Голуб Јашовић грађу износи азбучним редом по сваком селу засебно, а након навођења званичног имена села, аутор наводи и забележене изговорне ликове, етнике и ктетик. Грађа је бележена, наравно, у дијалекатском облику, а сваки облик акцентован је онако како је и слухом регистрован. Потом, како је општеприхваћено у науци о именима, аутор кроз неколико реченица износи податке о типу села, географском положају, становништву, привреди и култури итд. Даље, износи узбучену грађу – топониме, па антропониме, од којих наводи, редом, породичне надимке, презимена, мушка лична имена, женска лична имена, мушке хипокористике, женске хипокористике, мушке личне надимке и женске личне надимке.

Монографија *Ономастика Горње Топлице* доноси вредан ономастички материјал, а о највећој вредности монографије можда говори импозантан број од укупно забележених 11.407 ономастичких јединица. Заједно са претходно објављеном монографијом – *Ономастиком слива реке Косанице* – Голуб Јашовић употпуњава читаву једну празнину на срби-

стичкој ономастичкој слици. Уједно, ова монографија резултат је дугогодишњег теренског рада и надовезује се на ауторова претходна теренска истраживања (нпр. *Тамнич на Тимоку, лексика и ономастика*, 2012; *О говору и именима Угљара код Приштине*, 2014; *Ономастика подјухорског села Својнова*, 2016; *Ономастика слива реке Косанице*, 2018; *Ономастика Малог Црнића*, 2020. и др.).

Милица Рабреновић*
(Београд)

Ђорђе Оташевић: РЕЧНИК НОВИХ РЕЧИ 1, 2 и 3.
Београд: Алма, 2024, 268, 269 и 269 стр.

Убрзан развој савременог друштва, технолошки напредак, као и динамичне друштвене промене, остављају дубок траг на језик и доводе до стварања нових речи. Нове речи нису само израз креативности говорника, већ и огледало времена, вредности, и изазова с којима се заједница суочава. На тај начин, они представљају кључне лингвистичке сведоке промена и феномена карактеристичних за одређени период и контекст. *Речник нових речи* 1, 2 и 3 Ђорђа Оташевића објављен је 2024. као резултат пројекта *Идеје*, који финансира Фонд за науку Републике Србије.

Речи које су се нашле у овим свескама нису забележене у следећим речницима, наведени су хронолошки према години издања:

Речник српскохрватског књижевног и народног језика 1–18. Београд: САНУ–Институт за српски језик САНУ, 1959–2010.

Речник српскохрватског књижевног и народног језика I–VI. Нови Сад: Матица српска, 1967–1976.

Jovan Ćirilov: *Rečnik novih reči : Reči, izrazi i značenja nastali u srpskohrvatskom jeziku posle drugog svetskog rata*. Beograd: Narodna knjiga, 1982.

Jovan Ćirilov: *Novi rečnik novih reči : Reči, izrazi i značenja preuzeti iz drugih jezika ili nastali u srpskohrvatskom jeziku posle drugog svetskog rata*. Beograd: Bata, 1991.

Иван Клајн: *Речник нових речи*. Нови Сад: Матица српска, 1992.

Вера Васић, Твртко Прћић, Гордана Нејгебауер: *Do you speak anglo-srpski? : Rečnih novijih anglicizama*. Нови Сад: Змај, 2001.

Ђорђе Оташевић: *Велики речник нових и незабележених речи* 1. Београд: Алма, 2004.

*milica.rabrenovic@isj.sanu.ac.rs; ORCID: 0000-0002-4441-4884.

- Ђорђе Оташевић: *Велики речник нових и незабележених речи* 2. Београд: Алма, 2005.
- Иван Клајн, Милан Шипка: *Велики речник страних речи и израза*. Нови Сад: Прометеј, 2006.
- Речник српског језика*. Нови Сад: Матица српска, 2007.
- Ђорђе Оташевић: *Речник нових и незабележених речи (сажето издање)*. Београд: Алма, 2008.
- Ђорђе Оташевић, Марина Николић, Весна Ђорђевић: *Речних нових речи у српском језику* 1. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2022.
- Ђорђе Оташевић, Марина Николић, Весна Ђорђевић: *Речних нових речи у српском језику* 2. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2023.
- Ђорђе Оташевић, Марина Николић, Весна Ђорђевић: *Речних нових речи у српском језику* 3. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2024.

Све три свеске садрже одреднице од А до Ш што омогућава да време од појаве нове речи у језику до њене лексикографске обраде буде што краће. У првом делу налазе се неологизми, док су у другом делу пописани оцаионализми (експресизми). Изглед речничког чланка у првом делу преузет је из *Речника нових речи у српском језику* Ђорђа Оташевића, Марине Николић, Весне Ђорђевић (2022) и садржи највише осам целина. Наводимо један пример одреднице која садржи готово све целине једног речничког чланка из првог дела *Речника нових речи* 1:

аџендер прид. непром.

❶ дефиниција *који се односи на особу која сматра, осећа да не припада ниједном роду*

❷ цитати *Reč pan potiče iz grčkog jezika i znači „sve”. Dakle, panseksualce seksualno privlači bilo koji pol i rod. Oni mogu razviti romantična osećanja prema osobama istog i suprotnog pola, prema transrodnim i adžender osobama. To znači da se panseksualnoj osobi može dopasti bilo ko i da su „slepi” po pitanju pola i roda (wannabemagazine.com, 2023); Upravo osobe koje ne mogu da se poistovete ni sa jednim polom predstavljaju nebinarne ličnosti. Pored ovog pojma, često se koristi i pojam adžender (engl. Agender), dženderkvir (engl. Genderqueer), bidžender (engl. Begender) itd. (lepotaizdravlje.rs, 17. 1. 2022).*

❸ порекло енгл. agender.

- ④ варијанте агендер.
- ⑤ синоними ародан, безродан, родно неутралан*.
- ⑥ област род
- ⑧ напомене Нераспрострањено. Облик *ацендер* ближи је енглеском изговору од варијанте *агендер*.

Речнички чланак okazaционализама (експресизама), који су обрађени у другом делу *Речника нових речи*, има највише шест целина.

Натовизија ж. р.

① грађење *НАТО* (војни савез) + *Еуровизија* (међународно музичко такмичење).

② цитати Па Еуровизија већ више од 6 година није него је натовизија!! 2016. г. на такмичењу натовизије победила је Украјина и певачица Цамила чији цео текст песме мржња према Русима!! Пре 2 дана у финалу код гласање жирија представница пољског жирија је рекла дајемо 12 поена Украјини, и слава Украјини са зиг хајл поздравом! (pescat.co.rs, 16. 5. 2022); И коначно нам је јасно како је могуће да и Аустралија учествује на песми Еуровизије. Јер, ово је ипак НАТОВИЗИЈА, јасно је сада то. А под раширена крила те визије стаје све што је спремно да пошаље бомбе, ракете и вирусе у правцу источноевропске низије. И наравно, 12 поена за Украјину (iskra.co, 15. 5. 2022); Eto, Evrovizija (Natovizija) je postala slika i prilika mentalnog stanja trulih i do srži pokvarenih zapadnih država (b92.net, 16. 5. 2022).

③ варијанте НАТОвизија, натовизија, Натовизија.

④ област ПОЛИТИКА.

⑥ напомене Дугосилазни акценат на трећем слогу (*Натовизија*), који се најчешће чује, није у складу с важећом акценатском нормом.

Речник нових речи Ђорђа Оташевића може се сматрати својеврсном допуном *Речника нових речи у српском језику* Ђорђа Оташевића, Марине Николић и Весна Ђорђевић јер су аутори намерно изостављали неологизме везане за политику и рат. Зато је у прве три свеске *Речника нових речи* број политичких неологизама несразмерно велик (четврта свеска, која ће бити завршена почетком 2025. године, неће се по томе разликовати од прве три). Због тога, како аутор истиче, прве три свеске *Речника нових речи* не даје стварну слику данашње српске лексике. Политички неологизми су веома бројни, фреквентни и познати, али је њихов удео у укупном

броју неологизама савременог српског језика много мањи него што је то у прве три свеске овог речника (а ни четврта се неће од њих разликовати).

Трећи део *Речника нових речи* садржи следеће корисне спискове: *Списак вишечланих одредница*; *Списак чешћих творбених елемената*; *Списак одредница према областима*; *Списак свих одредница*; *Азбучни списак свих одредница*, *Обратни (a tergo) списак свих одредница* и *Списак свих одредница према броју слова*.

Овакав тип речника има за циљ да документује и дефинише речи које су се појавиле у последњих неколико година пружајући јединствен увид у савремени српски језик. Намењен је не само лингвистима и истраживачима, већ и ширем кругу читалаца који желе да разумеју како језик рефлектује друштвене културне токове.

УКРАТКО

Голуб Јашовић, Милица Дејановић, Душан Стефановић:
РЕЧНИК ЛИЧНИХ НАДИМАКА СРБА СА КОСОВА И
МЕТОХИЈЕ. Косовска Митровица: Универзитет у
Приштини са привременим седиштем у Косовској
Митровици, Филозофски факултет, 2023, 435 стр.

Речник личних надимака Срба са Косова и Метохије први је речник у српској лингвистици који обухвата ову лексикографску грађу. У њему је узбучена сва досад објављена грађа, првенствено у научним и стручним часописима, али и у тематским зборницима и монографијама, те у семинарским, дипломским и мастерским радовима студената Катедре за српски језик и књижевност Филозофског факултета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, а аутори су је допунили додатном грађом коју су сакупили на терену широм Косова и Метохије. *Речник* садржи више од 8.000 личних надимака сакупљених у више од 400 села на Косову и Метохији. Тиме је дат преглед личних надимака са Косова и Метохије у претходних пола века.

Речник се састоји од „Предговора“ (5–7), „Упутства за читање *Речника личних надимака Срба са Косова и Метохије*“ (7–20), „Речника“ (21–400), „Литературе“ (401–404), „Лингвистичких карата са обележеним пунктовима“ (405–419), три рецензије – Дијане Црњак (421–422), Драгана Радовановић (423–424) и Љубисава Ћирића (425–426), те резимеа на енглеском језику (427–428).

У „Упутству за читање *Речника личних надимака Срба са Косова и Метохије*“ дате су све информације потребне за читање и коришћење овог речника.

У оквиру речничког чланка, онда када је број именованих лица већи од један, наводи се њихов укупан број. Често се наводи лично име носиоца надимка како би грађа била што је могуће веродостојнија, а на крају је дато и семантичко разрешење надимка или мотивација његовог наदेвања. Део надимака је акцентован, један део није. У грађи објављеној у часописима, зборницима и другде надимци нису увек акцентовани, а аутори нису желели да их накнадно уносе и тиме утичу на оригиналност тих радова већ су грађу, уз навођење извора, верно пренели. Корисницима овог речника скреће се пажња да су у радовима објављеним крајем XX века истраживачи, због техничких недостатака, експираторни акценат обележавали знаком за краткоузлазни или дугоузлазни акценат. У многим досад објављеним радовима често је уз надимак пренето и казивање

информатора, што је, како се истиче у Упутству, случај и са грађом приређеном у *Речнику личних надимака Срба са Косова и Метохије*.

Аврамка, Цвета; по очевом презимену Аврамовић (Јашовић, 2010: 111) (Р)

Жол'о х2, Звѣнко; мршав, жољав (Букумирић, 1981: 401) (Прк) (Дс); Ратомир, мршав је „жољо“ (Џоговић 1987: 272) (Ђа) (Пис)

Л'ол'а х8, Велибор (СТИЈОВИЋ, 1984: 348) (Кч) (Ту); Зорана; назвали је по Лоли Новаковић, певачици (Пумпаловић, 2015: 734) (Зв) (Зв); Миљојко: враголаст (Л) (Са); Музафер (СТИЈОВИЋ, 1981: 294) (МП) (Дш); Радмил (Радић, 1982: 456) (М); *Л'џл'а*, Невенка (СТИЈОВИЋ 1981: 246) (МП) (И); *Лџла*, био је веселјак, волео је да заигра, запева... Али, није пио у великим количинама као што надимак асоцира (Димић, 2003: 70) (Ж) (Д); *Лола*, Живорад (Л) (М)

Ђорђе Оташевић (Београд)

Голуб М. Јашовић, Јована Г. Јашовић: ОНОМАСТИКА
СРПСКИХ СЕЛА ОКО УШЋА РЕКА ПРИШТЕВКЕ
И ДРЕНИЦЕ У СИТНИЦУ. Косовска Митровица:
Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2024,
149 стр.

Књига садржи ономастику једанаест села која гравитирају ушћу Приштевке и Дренице у Ситницу на Косову. То су села: Ариљача, Батусе, Бресје, Велика Слатина, Враголија, Доње Добрево, Добри Дуб, Кузмин, Накараде, Трешњево и Помазатин. До 1999. године села су припадала општини Косово Поље. У Средњем веку више од 95% становника ових села чинили су Срби. Крајем седамнаестог и почетком осамнаестог века велики број становника напустио је ово подручје због учешћа хришћана у Аустријско-турском рату. Поновно насељавање Срба почиње у деветнаестом веку. Након НАТО агресије 1999. године у овим селима Срба готово да више и нема. Због тога ово истраживање осим значаја за лингвистику, и у оквиру ње лексикологију, има и посебан национални значај.

Књига се састоји из два дела. У првом делу дата је лексичко-семантичка и творбена анализа свих ономастичких јединица (415 топонима и 1735 антропонима) (стр. 6–44). Овај део књиге садржи следеће целине: „О географском положају и прошлости проучаваних села „Називи у вези са спољашњим изгледом и квалитетом земљишта“, „Топоними фитонимског порекла“, „О становништву“, „Преглед владајућих ставова и схватања у литератури у подручју истраживања“, „О говору проучаваних села“, „Ономастичка истраживања“, „Топонимија испитиваних села“, „Ојконија“, „Етници и ктетици“, „Хидронимија“, „Географски називи у топонимији“, „Називи изведени од других топонима“, „Топоними зоонимског порекла“, „Називи обрадивих површина“, „Називи у вези са сточарством“, „Називи објеката који су настали људском делатношћу“, „Антропонимија у топонимији“, „Метафорски топоними“, „Називи гробаља, црква и других сакралних објеката“, „Топоними страног порекла“, „Топоними нејасног значења“, „Творба топонима“, „Антропонимија“, „Хипокористици“.

У другом делу (стр. 45–141) дати су узбучени ономастикони топонима и антропонима за свако село посебно. Испод назива села наведени су етници. За свако село дати су бројни подаци о положају, становништву и историји.

АРИЉАЧА

[...]

Село је подигнуто на источним обронцима Голеша. [...] У селу је после Другог светског рата живело двадесетак српских кућа, углавном досељеника из Црне Горе и Херцеговине.

Село се помиње у Попису области Бранковића из 1455. г као село које припада Приштини. [...] У селу се помиње поп Степан и Радислав син попа Степана. [...] Ариљача је косовско село које је било у парохији попа Јанка 1763. године како је записано у Девичком катастигу. [...]

Мештани српске националности чувају предање да су управо у атару Ариљаче на сеоској међи према суседном селу Врелу поделили чувени епски мегдан легендарни Бановић Страхиња и силни Влах Алија [...]

У наставку се наводе топоними и антропоними (породични надимци, презимена, мушка лична имена, женска лична имена, мушки хипокористици, женски хипокористици, мушки лични надимци и женски лични надимци.

На крају књиге налази се списак литературе, три рецензије и две карте овог подручја.

Ђорђе Оташевић (Београд)

ХРОНИКА

Александра А. Томашевић*

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

54. МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ САСТАНАК СЛАВИСТА У ВУКОВЕ ДАНЕ (11–15. СЕПТЕМБАР 2024. ГОДИНЕ)¹

У склопу 54. Скупа слависта, у периоду од 11. до 15. септембра 2024. године, одржан је на Филолошком факултету Универзитета у Београду и у просторијама Матице српске у Новом Саду 54. Међународни научни састанак слависта у Вукове дане. Уз присуство Хора србистике (под руководством проф. др Мине Ђурић), Научни састанак је свечано отворен 11. септембра на Филолошком факултету, а почетак рада обележила је пленарна седница, којом је председавала декан Филолошког факултета проф. др Ива Драшкић Вићановић.

Теме овогодишњег Међународног научног састанка биле су *Књижевни часописи, манифести/манифестације и награде, Врсте речи у контексту језичких промена и Српска књижевност, наука и публицистика у преводу*. У књизи апстраката нашло се 87 апстраката, и то 34 из области прве две теме (*Књижевни часописи и Врсте речи*) и 53 апстракта у оквиру теме *Српска књижевност, наука и публицистика у преводу*. Праћење читавог скупа омогућено је преко платформе Зум.

Први дан Научног састанка слависта, среда, 11. септембар 2024. године, обележен је пленарном седницом и два сесијама на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Излагани су реферати на различите теме: од представљања значаја појединих часописа за историју књижевности, какви су *Прилози за књижевност, историју и фолклор*, преко тема које се тичу проблема када су у питању врсте речи: предлози, везници, прилози, придеви, именице, као и о такозваној аутономној употреби речи. Читава друга секција била је посвећена *Летопису Матице српске*, где су анализиране фолклорне теме, присуство пољске књижевности, концепт уређивања, заступљеност, рецепција и критика српске књижевности у *Ле-*

* aleksandra.tomasevic@isj.sanu.ac.rs.

¹ Овај рад финансирао је Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, према Уговору број 451-03-1271/2022-14/3130, који је склопљен са Институтом за српски језик САНУ.

топису некада и сада. У Свечаној сали Удружења књижевника за крај првог дана организована је трибина под називом „После 75 година: Књижевне новине као гласило Удружења књижевника Србије”.

Програм другог дана Научног састанка слависта, у четвртак, 12. септембар 2024. године уприличен је у просторијама Матице српске у Новом Саду. Реферати су излагани у оквиру јединствене секције, а теме су се тичале узвика и прилога у литератури из XIX века, почетака српске периодике, *Славено-сербског магазина* (XVIII в.), *Српског магазина* (XIX в.), србистичких прилога у страним часописима попут фирентинског *Il Marzocco* и француског *Revue yougoslave*, календара Захарије Орфелина и *Бока*, као и изучавања усмене књижевности у контексту књижевних награда.

У петак, 13. септембра 2024. године, скуп се наставио у просторијама Филолошког факултета у Београду. Теме су представљане у укупно шест секција, у јутарњим и поподневним терминима. Реферати у првој јутарњој секцији бавили су се језичким темама: семикопулативним глаголима, полупомоћном природом глагола *стићи* и *доћи*, лексикографским питањима у оквиру врста речи, уџбеничким дискурсом, као и неким терминолошким питањима. Неколики реферати у другој јутарњој секцији били су посвећени Вуковој *Даници*, затим *Босанској вили*, *Српском књижевном гласнику*, *Дабро-босанском источнику*, али и српској народној књижевности у преводима (руски, украјински, енглески). Трећом јутарњом секцијом председавао је немачки слависта и инострани члан САНУ Роберт Ходел (Хамбург), а своје реферате су у оквиру ове секције представили и научници из Београда, Гдањска, Вроцлава, Кијева, Торина и Софије. Реферати су се бавили питањима превођења српске књижевности на стране језике (народна књижевност, дела Иве Андрића, Моме Капора, Драгана Великића), превода српске научне литературе, као и преводиљачких компетенција у настави српског језика као страног.

Прва поподневна секција донела је реферате који се тичу дијахроничких језичких проучавања на материјалу Венцловићевих текстова, Вуковог *Рјечника*, списка *Глагол* Адама Драгосављевића, *Српске граматике* Димитрија Чобића, српскословенских нелитургијских наративних текстова, славеносрпских граматика. Разматрани су проблеми статуса врста речи, категоризације глаголског система и статуса партиципа, питањем постојања именица *substantiva mobilia* у српском језику, као и фемининумима присутним у Вуковом *Рјечнику*. Друга поподневна секција у центар је поставила књижевне награде попут: Нобелове награде, Награде Библиотеке града Београда „Београдски победник”, Награде „Десанка Максимовић”, књижевних награда Борислава Пекића, књижевних награда у Републици Српској, али и оцене савремене књижевности из угла књижевних

награда. Отворене су и теме послератних полемика у часописима *Дело и Савременик*. Последња поподневна сесија донела је разноврсне књижевне теме: преплитање књижевности и других уметности, питања рецепције српске књижевности XX века и њихово појављивање у књижевној периодици, идејност нишког часопис *Градина*, улога Борислава Радовића у часопису *Поезија* итд.

У суботу, 14. септембар 2024. године, у просторијама Филолошког факултета одржане су последње две секције 54. Међународног научног састанка слависта у Вукове дане. У првој секцији представљене су теме које се баве проблематиком употребе појединих врста речи у делима из XIX века, ставовима о језику у часопису *Детињство*, као и концептом чести у руским преводима *Шћепана Малог*. Друга секција је као централну тему имала књижевне и књижевноисторијске часописе и њихов значај у развоју методике наставе српског језика, уџбеника и школских програма, али и жанровски хибридне манифесте.

Суботње поподне и недељни дан протекли су у посети Вуковом Тршићу, где је представљено фототипско издање са регистрима књиге „Пословице на свијет издао Ђ. Даничић” и где су научници присуствовали свечаности 91. Вуковог сабора.

Још од првог Научног састанка слависта у Вукове дане, одржаног 1971. године, овај скуп је простор за плодну сарадњу научника широм света, а теме отворене 2024. године још једном потврђују повезаност слависта и србиста у Србији и ван ње. Зборник са 54. Међународног скупа слависта у Вукове дане представљаће, као и сваки претходни, несумњиви допринос истраживању српског језика и књижевности.

Миљана Б. Чопа

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

19TH ANNUAL MEETING OF THE SLAVIC LINGUISTICS SOCIETY (SLS-19)

У периоду 15–17. августа 2024. године одржана је 19. конференција у оквиру Годишњег заседања Славистичког лингвистичког удружења [19th Annual Meeting of the Slavic Linguistics Society, SLS-19] на Универзитету Бригам Јанг у Прову, Јута, Сједињене Америчке Државе [Brigham Young University, Provo, Utah, USA].

На конференцији је изложено 29 реферата, који су се бавили различитим темама из области славистике, а било је учесника из универзитетских и научноистраживачких центара у Аустрији, Енглеској, Израелу, Италији, Јапану, Јужној Кореји, Немачкој, Норвешкој, Пољској, Северној Македонији, Сједињеним Америчким Државама, Словенији, Француској, Холандији, Хрватској и др.

Изложена су три пленарна реферата: Франц Ланко Марушич с Универзитета у Новој Горици [Franc Lanko Marušič, University of Nova Gorica] говорио је на тему *On two types of clitic movement*, Андреа Симс с Државног универзитета Охаја [Andrea Sims, The Ohio State University] говорила је на тему *A network based approach to inflectional analogy*, док је Стивен Дики с Универзитета Канзаса [Stephen Dickey, University of Kansas] говорио на тему *A fresh look at perfectivizing prefixation and aspectual correlates in Late Common Slavic*.

Учеснице из Србије биле су Весна Ђорђевић и Миљана Чопа, из Института за српски језик САНУ, које су својим коауторским рефератом представиле резултате пројекта Јавни дискурс у Србији [PDRS], говорећи на тему *Harmonizing tradition and modernity: The representation of the Contemporary Standard Serbian Language and the media*.

Уз то, Миљана Чопа изложила је и реферат под називом *Language anxiety in speakers of Prizren-Timok dialect area in contact with Standard Serbian language*.

У оквиру конференције одржан је и Годишњи састанак Удружења, на којем су се разматрале различите теме – од чланова Одбора, па до локација на којима ће бити одржане конференције наредних година. У

оквиру састанка пажња је била посвећена и овогодишњим добитницима гранта који се додељује одабраним младим истраживачима, међу којима је била и Миљана Чопа.

Следећа конференција, SLS-20, планирана је за август 2025. године и одржаће се у Верони, у Италији, а за 2026. годину одржавање конференције планирано је у Сеулу, у Јужној Кореји.

О конференцији, учесницима и програму, као и о самом удружењу видети на: <https://slaviclinguistics.org/>.

Милица С. Божић Синчук*
(Институт за српски језик, Београд)

ХРОНИКА МЕЂУНАРОДНЕ НАУЧНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ НОВЕ РЕЧИ НА ДРУШТВЕНИМ МЕДИЈИМА**

Међународна научна конференција *Нове речи на друштвеним медијима* одржана је у среду 13. новембра 2024. године у Универзитетској библиотеци Светозар Марковић у Београду у организацији Филолошког друштва *Речи* и часописа *Новоречје*, уз подршку Министарства културе Републике Србије, а која је била посвећена новим речима у језику друштвених медија.

На отварању симпозијума поздравну реч упутио је др Слободан Новокмет, виши научни сарадник Института за српски језик САНУ и секретар Филолошког друштва *Речи*. На научном скупу, који је одржан уживо и онлајн, представљено је четрнаест (14) реферата, а учествовали су лингвисти из Београда (10), Скопља (1), Софије (1), Сарајева (1), Бањалуке (1) и Љубљане (1). Након отварања скупа уследила су три пленарна предавања.

Прво пленарно предавање изложила је др Стана Ристић, научни саветник (у пензији) (Београд), *Нека запажања о најновијим речима у српском језику*, у којем је представила неке теоријске аспекте појаве неологизма у српском језику, а затим је анализирала 120 нових речи из рубрике *Нове речи* на сајту Филолошког друштва *Речи*. Проф. др Амела Шеховић, са Филозофског факултета у Сарајеву, изнела је друго пленарно предавање *Новији англицизми из области друштвених мрежа* у којем је говорила о неологизмима и англицизмима на друштвеним мрежама (Фејсбук, Инстаграм, Твитер) у савременом босанском, хрватском и српском језику, испитивала је англицизме у речницима и представила је резултате анкете спроведене међу студентима о употреби посматраног лексичког слоја. Доц. др Николче Мицкоски, са Филолошког факултета *Блаже Конески* из Скопља, одржао је треће пленарно предавање *Неологизми на македонскитте ИКТ форуми*, у којем је испитивао нову лексику у маке-

* milica.sincuk@isj.sanu.ac.rs ; ORCID: 0000-0001-9662-1968.

донском језику на материјалу ИКТ сајтова, са посебним освртом на преузете речи из енглеског језика, а које су по пореклу из других језика, нпр. из грчког (односно лексема *кибер* : *сајбер*).

Након пленарних предавања учесници су своје реферате излагали у две сесије. Модератор прве сесије била је др Бојана Томић, а први реферат изложила је др Јована Јовановић (Београд) под насловом *Бодишејминг и ејџизам или бодипозитив – Нове речи на друштвеним мрежама као показатељи стереотипа и вредности у српској лингвокултури*, у којем је испитивала англицизме *бодишејминг* и *ејџизам* као стереотипне маркере у примерима забележеним на друштвеним мрежама и електронским медијима. У реферату *Творбени потенцијал речи којима се именују друштвене мреже у савременом српском језику*, др Вања Миљковић (Београд) истраживао је изведенице од назива за друштвене мреже квалитативном и квантитативном методом. Др Мија Микелица (Љубљана) у реферату насловљеним *О slovarskih vsebinah na družbenih omrežjih – Poišči me v slovarju!* анализирала је речи из речника на друштвеним мрежама на језичком материјалу Фејсбук странице Института за словеначки језик Фран Рамовш сакупљених у онлајн акцији *Poišči me v slovarju!*. Др Милан Ивановић (Београд) у предавању *Рецензације иновације у црногорској етнонимизији неформалних урбаних простора* уочавао је називе за народе у дигиталној комуникацији (на друштвеним мрежама и у онлајн медијима) и контекст њихове употребе.

Друга сесија била је посвећена изучавању неологизама у различитим тематским областима. Модератор и први излагач, Др Милица Божић Синчук (Београд), представила је област кулинарства у реферату *Кулинарска лексика у речницима нових речи* на материјалу постојећих речника неологизама, али и нове лексике објављене на сајту Филолошког друштва Речи. Уследило је предавање др Бојане Томић (Београд) *Нове речи у словенским језицима на друштвеним медијима – лексика парфимерства* у којем је семантички испитивала разноврсну и богату нову лексiku у посматраној области. Изучавање индивидуализама из угла дериватологије и мултимодалне анализе дискурса био је предмет излагања др Горана Милашина (Бања Лука) *Индивидуализми на друштвеним мрежама у свијетлу мултимодалности*. Др Ђорђе Оташевић (Београд) представио је рад *Нови феминативи у српском јавном дискурсу (на примеру форума Крстарица)* у којем је разматрао око 50 феминатива који почињу на слово А и Б у речницима нових речи, и њихову употребу у коментарима корисника форума Крстарица. Лексика која се користи на друштвеној мрежи Линкедин била је предмет реферата др Јоване Шћеповић *Нове речи у словенским језицима на друштвеним медијима – лексика друштвене мреже Линкедин*, у којем је разматрала типичне лексеме за овај домен на основу

спроведене анкете са корисницима. Др Драгана Василијевић Валент изучавала је нарочити лексички слој, лексику рата на различитим друштвеним медијима у украјинском језику у излагању *Лексика рата – речи и изрази које су се појавиле у украјинском језику на интернету*. Др Богдан Дичев (Софија) испитивао је еративе на материјалу друштвених мрежа попут Фејсбука и сл. у бугарском, чешком и руском језику у реферату са темом *Еративите като смехопораждащо средство в интернет пространството (върху материали от български, руски и чешки източници)*.

После изложених свих реферата, уследила је закључна дискусија, коментари и напомене, а затим и затварање научног скупа. Радови са одржане међународне научне конференције биће објављени у 11. броју часописа *Новоречје*, као и у тематском зборнику. Више о програму научног скупа, видети на сајту Филолошког друштва *Речи* на следећем линку: <https://www.reci.org.rs/2024/09/16/program-konf-drustveni-mediji/>.

*Јована В. Иваниш**
(Београд)

КОНФЕРЕНЦИЈА „ЈАВНИ ДИСКУРС У СРБИЈИ”

Национална конференција с међународним учешћем „Јавни дискурс у Србији”, под покровитељством Фонда за науку Републике Србије и Института за српски језик САНУ, одржана је 1. новембра 2024. године у Институту за српски језик САНУ у Београду.

На конференцији је учествовало 30 аутора, из Београда, Новог Сада, Крагујевца, Ниша, Бањалуке и Никшића, а изложено је укупно 26 реферата. Аутори су имали могућност да учествују уживо или путем платформе „Зум”. Комбиновани тип излагања омогућио је свим заинтересованим слушаоцима да се прикључе конференцији и чују излагања која их интересују, чиме је конференција постала доступна за ширу научну и стручну јавност. Након свечаног отварања, одржаног у просторијама Института за српски језик САНУ, рад конференције одвијао се у шест тематски организованих секција. Иако су секције биле организоване тако да се у оквиру једне секције нађу теме из сродних лингвистичких дисциплина, теме свих реферата тичу се актуелних питања и проблема употребе језика у јавном дискурсу, од ортографских и ортоепских питања јавног дискурса, преко морфолошких, лексичких, синтаксичких и стилистичких особености медијског, политичког и рекламног дискурса, до појединих језичких особености карактеристичних за јавни дискурс, попут, на пример, употребе различитих манипулативних стратегија.

У оквиру прве секције изложени су реферати посвећени питањима политичког дискурса. Први реферат, под насловом „Именовање матерњег језика у црногорском парламентарном дискурсу”, који су саопштили Драга Бојовић и Весна Миљанић, обухватио је анализу говора посланика у парламенту Црне Горе, како би се приказао утицај одређених друштвено-политичких процеса на именовање матерњег језика у поменутој држави у последње две деценије. У реферату Вање Миљковића, под насловом „Концептуализација политичког противника – појмовни механизми и језичке стратегије”, испитиване су дискурсне стратегије којима се креира

* jovana.ivanis@isj.sanu.ac.rs; <https://orcid.org/0009-0006-1225-3461>.

представа о политичким противницима, а које се могу пронаћи у саопштењима за јавност одређених српских политичких странака, и то методама критичке анализе дискурса, теорије појмовних интеграција и когнитивне анализе. Трећи реферат, „Метафора у политичком дискурсу 19. века на примеру жанра стенографских бележака”, изложила је Јелена Павловић Јовановић, представивши различите просторне метафоре садржане у Стенографским белешкама седница Народне скупштине Краљевине Србије из 1898. године. Последњи реферат у оквиру ове секције јесте реферат Милице Рабреновић „Самопромоција у медијским насловима током предизборне кампање 2023. године”, у оквиру којег су, на основу наслова ексцерпираних са различитих српских медијских портала, анализирана језичко-стилска средства којима се остварује самопромоција политичара као једна од манипулативних стратегија.

Другу секцију претежно чине радови окупљени око тема из области говорне језичке реализације, те преплитања ових тема са областима попут дијалектологије, акцентологије, социалингвистике и прагматике. Тајана Трајковић саопштила је први реферат у овој секцији, под насловом „Статус дијалекта у говору младих са југа Србије на друштвеним мрежама”, у којем је представила анализу одређених језичких средстава, на првом месту дијалекатских карактеристика, садржаних у говору младих људи с призренско-тимочког говорног подручја који су популарни међу младима на друштвеним мрежама. У реферату Наталије Панић Церовски „Маркери емфазе у емисијама разговорног типа на телевизији у Србији” испитују се језичка средства којима говорници истичу одређене делове свог говора, попут појединих лексичких маркера или промена у темпу, интензитету и висини гласа. Трећи реферат у овој секцији, који носи назив „О неким изазовима употребе српског језика на интернету”, саопштио је Борко Ковачевић, указавши на поједина питања употребе српског језика на интернету у поређењу са другим видовима употребе језика, попут скраћивања и коришћења емотикона. Последњи реферат у оквиру друге секције „Вредносни судови говорника о начину изговора појединих речи у стандардном српском језику”, који су саопштиле Миљана Чопа и Јована Иваниш, представља анализу ставова говорника српског језика с различитих дијалекатских подручја о начину изговора одређених речи које према ортоепској норми имају узлазни акценат на медијалном слогу, али их у пракси углавном чујемо са силазним акцентом на финалном слогу.

Трећа секција била је у целини посвећена истраживањима из области синтаксе. Рад ове секције започет је рефератом Марине Николић „Синтаксичке промене у српском јавном дискурсу”, у којем је основни задатак био утврђивање тренутног статуса појединих синтаксичких недо-

умица у српском језику, садржаних у документу *Картотека језичких недоумица*, сачињеног од стране Одбора за стандардизацију српског језика, те њихова употреба у веб-корпусу PDRS 1.0, првенствено са аспекта градуелности. Задатак истраживања Тање Танасковић „Супстандардне фразеолошке јединице у одабраним колумнама у издањима српских листова на интернету” био је да се утврде извори, значење, мотивација и прагматички ефекти супстандардних фразеологизама којима се у оквиру новинских колумни појачава експресивност и емоционалност. Истраживање „Маркери неодређенорапортивне евиденцијалности у српском јавном дискурсу”, у којем се испитују одређена формално-синтаксичка и функционално-прагматичка обележја маркера неодређенорапортивне евиденцијалности, саопштиле су Анђела Васиљевић и Јована Стојановић. Последње излагање у овој секцији било је излагање Јанка Ивановића под насловом „Глагол *дати* и његови деривати у јавном дискурсу”, у оквиру којег су разматране реализације глагола *дати* и његових деривата, на примерима ексцерпираним са различитих српских медијских портала и доступних електронских корпуса српског језика.

Четврта секција садржала је теме које су обрађивале одређене лексичке особености јавног дискурса, поједине језичке стратегије и концепте. У реферату Горана Милашина, под насловом „Конструкција *небески народ* у српском јавном дискурсу”, испитује се употреба синтагме *небески народ* у српском јавном дискурсу, њена конотација, контексти у којима се она појављује и поједине прагматичко-стилистичке функције њене употребе. Реферат Соње Леро Максимовић „Стратегије маркирања другости: студија случаја” заснива се на анализи језичке репрезентације категорије другости и слике другог на примеру текстова о проглашењу добитника НИН-ове награде за најбољи роман. О различитим типовима еуфемизама, попут етичких, неутралних и неетичких, као и о разноликим механизмима обмањивања јавности употребљеним у јавном дискурсу, говори реферат Ђорђа Оташевића „Неетички (манипулативни) еуфемизми у српском јавном дискурсу”. Излагања у овој секцији завршена су рефератом Јоване Јовановић „Концепт *недођије* у српском јавном дискурсу”, у којем се лексема *недођија* анализира са семантичког и лингвокултуролошког аспекта, с циљем да се укаже на чињеницу да се земља Недођија у овом тренутку у српском језику концептуализује другачије у односу на некадашњу концептуализацију, која се превасходно заснивала на компоненти удаљености.

Пета секција обухватила је реферате који су се бавили одређеним сегментима медијског дискурса, попут ортографских недоследности, манипулативних стратегија и одређених граматичких, семантичких и стилских одлика рекламног дискурса. Први рад у оквиру ове секције изложи-

ла је Весна Половина, саопштивши реферат „У медијском лавиринту – научно-популарни текстови о климатским променама”, у којем су разматрани одређени новински и научно-популарни текстови о климатским променама и типови манипулативних стратегија које они садрже. О појединим стилистичким аспектима рекламног дискурса, попут процеса онеобичавања језика, говори реферат Марине Јањић „Стилематичност и стилогеност изабраних језичких јединица у рекламним порукама”. Реферат Слободана Новокмета „Стратегије графичког и другог „прикривања” табу речи у српском јавном дискурсу” доноси преглед и анализу поступака којима се у српском јавном дискурсу прикривају одређене табу речи, попут псовки, вулгаризама и друге опсцене лексике, што често доводи до испољавања различитих видова језичке креативности. У реферату Ане Крстић и Александре Томашевић „Ортографска норма у медијској пракси на примеру текстова са портала N1” анализиране су и класификоване честе језичке грешке и неусаглашености са ортографском нормом на примеру текстова медијске куће N1, с циљем систематизације грешака, али и истицања примера добре праксе у језику медија. У реферату Ксеније Стаменковић, који носи наслов „Асиндетске реченице у насловима новинских текстова – системско-функционална анализа”, анализирани су поступци саопштавања најзначајнијих информација из новинских текстова путем новинских наслова, начин распоређивања информација, те поједина лексичка и интерпункцијска средства којима се значајне информације истичу.

Последња, шеста, секција тицала се тема посвећених медијском дискурсу, дискурсу споразума, као и питањима родно осетљивог језика. Реферат Бојане Томић „Све пршти од прштања – употреба глагола *прштити* у насловима електронских медија” анализира употребу и различите реализације значења глагола *прштати*, који се у српском медијском дискурсу најчешће јавља у новинским чланцима који говоре о спортским темама или о познатим личностима. Валентина Бошковић Марковић у реферату под насловом „Утицај медијског дискурса на употребу родно осетљивог језика у Републици Србији” испитује интерпретацију појма родно осетљивог језика у медијском дискурсу, с циљем да открије повезаност између медијског приказа овог појма и ставова говорника о његовој употреби. У реферату Александре Савић „Дискурс споразума на примјеру Републике Србије и Републике Српске” анализирају се језичке особине правних и политичких аката, сачињених приликом склапања споразума поменутих држава, као и анализа одређених порука које овакви документи садрже. Реферат Светлане Томић „Вепонизација језика: јавни дискурс о родно осетљивом језику” бави се одређеним питањима употребе језика с циљем да се нанесе штета другим људима у новинским и на-

учним чланцима. Истраживање Светлане Слијепчевић Бјеливук, представљено у реферату „О представљању жена у српском медијском дискурсу”, бави се језичко-стилским карактеристикама текстова у којима се описује жена, а који говоре о теми развода, с циљем да се истакну огрешења о законске прописе који се односе на употребу родно осетљивог језика и дају препоруке за прикладније медијско извештавање о овој теми.

У оквиру сваке секције, по завршетку излагања реферата, аутори и слушаоци били су у прилици да путем дискусије искажу своје ставове о саопштеним темама. Изложени реферати описали су разнолика проблемска питања на различитим језичким нивоима, која се учитавају увидом у српски јавни дискурс, попут фреквентних језичких облика, промена које током времена настају у језику, те различитих дискурских стратегија којима се формира и обликује мишљење друштва. Број пријављених радова, као и присуство заинтересованих слушалаца, указују на чињеницу да постоји велико интересовање научне и стручне јавности за ову тему. Радови саопштени на конференцији биће објављени у истоименом зборнику, чије се објављивање очекује крајем 2024. године. Детаљније информације о програму конференције, сажецима и зборнику радова можете видети на сајту пројекта *Јавни дискурс у Републици Србији*: <https://javnidiskurs.rs/konferencija-javni-diskurs-u-srbiji/>.

Јанко Ивановић*

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

ЛИНГВИСТИЧКИ СЕМИНАР „ЖАРГОНИЗМИ,
НЕОЛОГИЗМИ, ДИЈАЛЕКТИЗМИ У ОДНОСУ НА
СТАНДАРДНИ ЈЕЗИК И ДИГИТАЛНА ХУМАНИСТИКА”
У ТРШИЋУ, 14–27. ЈУЛ 2024. ГОДИНЕ

Научно-образовно културни центар „Вук Караџић” у Тршићу, под покровитељством Министарства просвете Републике Србије и Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, организовао је од 14. до 27. јула 2024. године Лингвистички семинар „Жаргонизми, неологизми, дијалектизми у односу на стандардни језик и дигитална хуманистика”. Био је то шести тршићки летњи семинар ове тематике, намењен средњошколцима који желе да прошире своја лингвистичка знања стечена похађањем редовне наставе српског језика и књижевности, те који су заинтересовани за додатна истраживања и проучавања занимљивих језичких питања из сфере србистике.

Као и претходних година, важну улогу у реализацији овог пројекта, значајног како за едукацију младих лингвиста тако и за популаризацију науке о језику међу ученицима средњих школа којима је српски матерњи језик, имали су сарадници Института за српски језик Српске академије наука и уметности. Координатор лингвистичког семинара и организатор активности током његовог двонедељног трајања била је др Јована Јовановић, виши научни сарадник Института за српски језик САНУ. У складу са добром праксом и запаженим резултатима претходних пет семинара, програм је ове године обухватио четири тематске радионице у трајању од две недеље, чији су руководиоци били сарадници Института за српски језик САНУ: 1) *Жаргонизми у когнитивнолингвистичком светлу* – др Вања Миљковић; 2) *Дијалекти у односу на стандардни језик* – мср Миљана Чопа; 3) *Неологизми у савременом српском језику* – мср Милица Рабреновић и мср Јанко Ивановић; и 4) *Дигитална хуманистика* – мср Ленка Бајчетић, мср Јована Тодорић и мср Матија Нешовић, док је једну радиони-

* <https://orcid.org/0000-0002-8116-292X>

цу са полазницима, на почетку друге недеље семинара, у циљу формулисања одговарајућих тема за наставак лингвистичког истраживања, одржала и др Ана Шпановић.

Програм семинара похађао је 41 средњошколац. У питању су ученици гимназија и средњих стручних школа из градова широм Србије (Бачка Паланка, Бела Црква, Београд, Велика Плана, Зајечар, Краљево, Лозница, Младеновац, Нови Сад, Ниш, Рума, Смедерево, Сомбор, Туприја, Чачак), Републике Српске (Зворник, Источно Сарајево, Приједор) и Црне Горе (Бијело Поље). Међу полазницима ове године било је и неколико ученика који су учествовали у реализацији лингвистичких семинара претходних година, те који су управо објављивањем текстова у тршићким зборницима направили важне почетне кораке у научноистраживачком раду.

Током трајања семинара, ученици су сваког радног дана од 10 до 12 часова имали прилику да слушају предавања еминентних гостујућих лингвиста која су била посвећена различитим темама из области србистике, а затим и да постављају предавачима питања, те да учествују у дискусији подстакнутој интересантним запажањима током излагања. И ове године предавања на летњем семинару у Тршићу одржало је и двоје чланова Програмског одбора семинара – 1. проф. др Милош Ковачевић, са темом „О типовима присупстантивних одредби у српском језику”, и 2. проф. др Софија Милорадовић, директор Института за српски језик САНУ, са темом „Терминолошки систем обредне исхране српског становништва у Војводини”. Такође, међу гостујућим предавачима били су и сарадници Института за српски језик САНУ, и то проф. др Марина Николић са темом „Научне конференције и технике представљања резултата лингвистичких истраживања”, проф. др Марина Николић и др Светлана Слијепчевић Бјеливук „Израда специјалних речника”, др Слободан Новокмет са темом „Нове речи у српском језику из перспективе избора за реч године” и др Бојана Томић „Речник САНУ – најбогатија ризница речи српског језика”. Осим гостујућих лингвиста, предавања су током трајања семинара имали прилику да одрже и неки од руководиоца тематских радионица. Већ првог радног дана, у уводном излагању чији је предмет била „Технике писања научног рада у србистици”, мср Милица Рабреновић наговестила је полазницима семинара шта их очекује током двонедељног лингвистичког курса и које ће све задатке бити у обавези да испуне приликом истраживања, анализе и писања рада за зборник, као и које све фазе и технике рада обухвата једно лингвистичко истраживање. Др Вања Миљковић, кроз предавање на тему „О БЛЕЈАЊУ и БЛЕЈАЧИМА – лексичко значење и когнитивни модели”, упознао је ученике са основама когнитивне лингвистике – теоријом појмовне метафоре и метонимије и појмом

концептуализације. Мср Миљана Чопа, у предавању под називом „Језичке варијанте и варијације на примеру говора урбаних центара Поморавског округа”, ближе је упознала учеснике лингвистичког семинара са основама урбане дијалектологије, као и са разликама у реализацији дијалеката у урбаним и руралним срединама. Мср Јанко Ивановић је у предавању под називом „О начинима грађења сложених реченица и принципима класификације независнослжених реченица” упознао полазнике са резултатима новијих истраживања у области синтаксе савременог српског језика, који се тичу критеријума за класификацију независнослжених реченица и начинима грађења сложених реченица.

Послеподневне активности полазника лингвистичког семинара у обема недељама подразумевале су похађање радионица које су трајале од 14.30 до 19.00 часова и биле организоване према ужим темама из области лексикологије и дијалектологије (курсеви посвећени жаргонизмима, неологизмима и дијалектизмима), као и дигиталне хуманистике. Ученици су, на основу својих пријава и исказаних језичких интересовања везаних за летњи семинар, распоређени у 4 групе, по тематским радионицама: *Жаргонизми у когнитивнолингвистичком светлу*, *Дијалекти у односу на стандардни језик*, *Неологизми у савременом српском језику* и *Дигитална хуманистика*.

Радионицу *Жаргонизми у когнитивнолингвистичком светлу*, чији је руководилац био др Вања Миљковић, ове године је похађало 11 ученика, који су се током двонедељног трајања курса упознали са теоријом жаргона, терминима *жаргон*, *сленг*, *арго*, *колоквијални језик*, *вулгарни језик* и разликама међу њима, као и са основама когнитивне семантике, чији су појмовно-методолошки апарат користили у анализи жаргонизама (појмови *категоризација*, *концептуализација*, *појмовна метафора*, *метонимија*, *метафтонимија* и др.). Такође, полазници радионица научили су да се служе релевантном лингвистичком литературом, као и да користе жаргонске речнике српског језика и ексерпирају грађу из њих, али и из других извора богатих овим типом лексике. Полазницима је обезбеђена широка литература из лексикологије, семантике и когнитивне лингвистике, као и домаћи речници сленга (Андрић, Имами, Герзић) и упознати су са предностима и манама интернет портала Вукајлија, како би могли да се опробају не само у селектовању релевантних чињеница у литератури већ и у ексерпирању грађе. У договору са ментором подељени су у групе чији је задатак био да спроведу истраживања и напишу научне радове на следеће теме: 1) „Концептуализација мушкарца у лексици српског сленга”; 2) „Концептуализација жене у лексици српског сленга”; 3) „Жаргонизација у текстовима реп извођача БиГруа и Паје Кратког” (наставак прошлогодишњег истраживања, са придодатом грађом); 4) „Жаргонизми

у текстовима извођача Драгомира Деспића Десингерице”; 5) „Семантика глагола *цимати* у српском сленгу”.

Радионицу *Дијалекти у односу на стандардни језик* ове године похађало је 11 ученика. Захваљујући предавањима и вежбама које је реализовала мср Миљана Чопа, ученици су се најпре упознали с теоријским основама дијалектологије као лингвистичке дисциплине, као и са појмовима народног и стандардног језика, те критеријумима за класификацију српских дијалеката, њиховом поделом, распрострањеношћу и карактеристикама. Како би адекватно разумели функционисање језика у друштву, полазници су се упознали и с основним концептима социolingвистике, где су у фокусу били процеси који се најпре односе на говорну адаптацију и тенденције и типове промена до којих у језику долази, као и на потенцијалне узроке поменутих процеса. Полазници су се упознали и с појмом теренске лингвистике: главним карактеристикама теренског рада, потенцијалним проблемима који се при његовој реализацији могу јавити, као и истраживачком етиком. Потом су полазници подељени у одговарајуће групе и уз менторски рад руководиоца овог курса бавили су се различитим истраживањима у складу са својим интересовањима и/или циљевима. Спроведена су четири истраживања и то на следеће теме: 1) „Акценатски систем у говору младих Београђана”; 2) „О говору далматинских колониста у војвођанском селу Риђица”; 3) „Лексеме за означавање мушкарца у говорима југа Србије” и 4) „Лексеме за означавање жена у говорима југа Србије”.

Десеторо полазника курса посвећеног неологији имало је прилику да се током првих часова, кроз предавања, презентације и практична вежбања, упозна са основама неологије као лингвистичке дисциплине, чиме су постављени темељи њиховог теоријског знања из ове области науке о језику. Примарни циљ био је дефинисање појмовно-терминолошког апарата неопходног за неолошка истраживања. На неколиким уводним часовима од ментора су добијали појединачне истраживачке задатке, а колективно или индивидуално решавали су и тестове мањег обима како би прошли кроз процес практичне примене наученог градива. Полазници неолошке радионице су, такође, током радионица имали различите конкретне истраживачке задатке, уз помоћ којих су научили да користе одговарајућу лингвистичку литературу (приручнике, речнике нових речи, описне речнике), да самостално користе одговарајуће корпусе (нпр. веб-корпус Serbian Web Corpus PDRS 1.0, Корпус савременог српског језика Математичког факултета Универзитета у Београду и др.), да самостално користе дигиталне речнике (Merriam-Webster Dictionary и Oxford English Dictionary), уз помоћ којих су утврђивали етимологију прикупљених речи, као и да самостално приступе анализи и опису неолошке грађе, а све

са циљем реализовања самосталног истраживачког задатка и писања самосталног научно-истраживачког рада. Након усвајања теоријских знања из неологије и реализовања одговарајућих вежбања, ментори су полазницима задали три обимнија истраживачка задатака, поделивши их у три групе, зависно од њихових индивидуалних истраживачких афинитета. Ти задаци формулисани су као теме научног рада и насловљени су на следећи начин: 1) „Неологизми у домену друштвених мрежа у савременом српском језику”; 2) „Творбено-семантичка анализа спортских неологизма” и 3) „Неологизми мотивисани називима хране и пића у савременом српском језику”.

Радионицу *Дигитална хуманистика* похађало је 9 ученика. Током овог курса, полазници су се упознали са дигиталном хуманистиком као дисциплином и могућностима њене примене у савременим лингвистичким истраживањима. Руководиоци радионица мср Ленка Бајчетић, мср Јована Тодорић и мср Матија Нешовић су на овогодишњој радионици полазнике обучили како да користе корпусну платформу *NoSketch Engine* и да затим самостално спроведу мала истраживања у области корпусне лингвистике. Обрађене су све основне функције, а превасходно је коришћен електронски корпус ПДРС 1.0, као и *Tweet-sr* (нарочито приликом поређења добијених резултата по корпусима). Ученици су усвојили кључне појмове из области корпусне лингвистике, као што су *токен*, *лема*, *конкорданса* и сл. Највећи део радионице био је посвећен усвајању CQL-а као сложеног метајезика за формулисање разноврсних упита. Конкретно, полазници су научили да користе све битне симболе, логичке операторе, као и регуларне изразе. У договору са менторима подељени су у пет група чији је задатак био да спроведу истраживања и напишу научне радове на следеће теме: 1) „Феминизам и сродни појмови у електронском корпусу српског језика”; 2) „Глумац и глумица у електронском корпусу”; 3) „Концептуализација живота у српском језику”; 4) „Употреба лексеме *шок* и њених изведеница у таблоидима”; 5) „Социјални феминистички са суфиксом *-(к)иња*”.

Основни циљ лингвистичког семинара јесте показати ученицима како функционише маркирана лексика у српском језику, какав је однос супстандардног и стандардног језика, какве су релације између српских дијалеката и стандардног српског језика, где је место жаргона у језику, као и оспособљавање полазника за основно разумевање и стварање садржаја из области хуманистике у дигиталном окружењу. Други циљ је упознавање, баратање и полемисање ученика са савременом релевантном лингвистичком литературом. Трећи циљ је оспособљавање ученика за самосталан рад и самостално и научно утемељено лингвистичко истраживање, као и презентовање добијених резултата након објективне и струч-

не анализе, уз одговарајућу методологију и релевантни корпус. Као главни циљ лингвистичког семинара поставља се развијање интересовања ученика за сопствени језик, који је и једно од најважнијих идентитетских обележја.

Главни практични циљ курсева био је да ученици резултате свог ангажовања на радионицама представе у виду презентације, на заједничкој завршној сесији којој су присуствовали сви полазници семинара и руководиоци радионица. Том приликом су проф. др Марина Николић, др Светлана Слијепчевић Бјеливук и др Јована Јовановић коментарисале сва излагања, истакле посебно квалитетна запажања и позитивне елементе анализе у радовима ученика, сугеришући уједно и незнатне мањкавости, те могућност унапређења појединих сегмената истраживања у коначној верзији рада, коју ће ученици уобличити у сарадњи са својим менторима до краја јануара 2025. године.

Након завршетка семинара, руководиоци радионица наставили су сарадњу и комуникацију са већином заинтересованих полазника, како би отпочета истраживања била успешно довршена и уобличена у форми оригиналног научноистраживачког рада. Један од исхода и реализованих циљева семинара организованог у Научно-образовно културном центру „Вук Караџић” у Тршићу требало би да буде и ученичка конференција, која би била одржана на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Научни радови, који представљају врхунац и крајњи циљ лингвистичког семинара реализованог у Тршићу, биће објављени у шестом зборнику „Млади и србистика”, чије је публикување планирано током 2025. године.

Ана Крстић^{*}
(Београд)

ЈЕЗИЧНИ ЛАБОРАТОРИЈ – ПРОВОЂЕЊЕ ЕКСПЕРИМЕНАТА И ОБРАДА ПОДАТАКА, СВЕУЧИЛИШТЕ У ЗАДРУ, АПРИЛ 2024.

Чланови пројекта PROVIZENG Одсека за англистику Свеучилишта у Задру организовали су радионицу Језични лабораториј – провођење експеримената и обрада података у периоду од 3. до 5. априла 2024. године. Радионица је била намењена студентима филолошких студија на сва три нивоа студирања, али и другим заинтересованим истраживачима.

Учесници су имали прилике да се кроз праксу упознају са спровођењем експерименталних језичких истраживања, како би и сами могли да стечене вештине примене у сопственом истраживању и обради података. Радионица је подељена на 9 сати (3 сата x 3 дана) осмишљавања експерименталних истраживања и 9 сати (3 сата x 3 дана) обраде података.

У преподневним сатима учесници су присуствовали предавањима др Бојане Ристић са Универзитета у Љубљани и др Јане Вилер Голд са Универзитета у Оксфорду о статистичкој терминологији, припреми експеримента, одабиру испитаника, форми упитника и обради добијених података. У поподневним сатима полазници су се упознали са open-source алатима попут JASP-а и PsychoPy-а, који су послужили за уношење и статистичку обраду података, те проверу валидности заједнички постављеног експеримента. Експеримент је подразумевао испитивање корелације између брзине реакције и фреквентности лексема у задатку лексичког одабира (енг. *lexical choice task*).

Полазници су углавном били студенти филолошких наука са хрватских универзитета, а из Србије су била два полазника, оба са Института за српски језик САНУ, са Одсека за стандардни језик – Ана Крстић, истраживач сарадник и Ксенија Стаменковић, стипендиста. Неколико учесника је искористило могућност да укратко представе своје истраживање, међу којима је била и Ана Крстић, упознавши присутне са темом своје докторске дисертације која се тиче конгруенције код билингвалних го-

^{*}<https://orcid.org/0009-0009-0766-1323>

ворника српског језика у немачкој говорној средини. Притом је изложила дизајн свог експеримента, као и недоумице у погледу дефинисања варијабли и могућег начина обраде података, добивши корисне повратне информације од предавача и осталих полазника.

Међу осталим језичким темама које су поменуте током радионице било је речи о ставовима према дијалектима у већим хрватским градовима, те асоцијативном приступу различитим корпусима итд. Радионица је била изузетна прилика за повезивање и размењивање идеја и сазнања о лингвистичким теоријским и практичним питањима. Полазници су остварили трајне контакте за потенцијалну сарадњу и консултовање.

Милица С. Божић Синчук*

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

ПРЕДАВАЊЕ ДР МИЈЕ МИКЕЛИЦЕ (СЛОВЕНИЈА, ИНСТИТУТ ЗА СЛОВЕНАЧКИ ЈЕЗИК ФРАН РАМОВШ) У ИНСТИТУТУ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ У БЕОГРАДУ**

У четвртак, 27. јуна 2024. године, у сали за седнице Института за српски језик САНУ у Београду одржано је предавање др Мије Микелице, научног сарадника на Институту за словеначки језик Фран Рамовш при Научно-истраживачком центру Словеначке академије знаности и уметности (слов. *Znanstveno raziskovalni center SAZU*), под насловом *Од компјутера до инстаграмичности: анализа лексике повезане са дигиталним садржајима на корнусу речника словеначког језика* (слов. *Od compjuterja do instagramabilnosti: analiza leksike, povezane z digitalnimi vsebinami, v slovarskih virih za slovenščino*).

На самом почетку поздравну реч упутила је директор Института за српски језик САНУ проф. др Софија Милорадовић, научни саветник, која је представила сарадњу двају института, српског и словеначког. Затим се окупљенима обратила др Ивана Лазић Коњик, научни саветник Института за српски језик САНУ, иницијатор и организатор овог предавања, представивши др Мију Микелицу, њен досадашњи рад и најавила тему њеног излагања.

Др Мија Микелица (слов. *Mija Michelizza*) истраживач је на Одсеку за лексикологију Института за словеначки језик Фран Рамовш ЗРЦ САЗУ. Бави се лексикологијом и лексикографијом, проучава лексичке иновације које доносе интернет и други електронски медији, као и терминологијом. Коаутор је и коуредник *Речника словеначког књижевног језика*, његовог трећег издања (слов. *eSSKJ: Slovar slovenskega knjižnega jezika*, *tretja izdaja*). Такође, учествује у изради *Онлајн речника савременог словеначког језика* (слов. *Sprotni slovar slovenskega jezika*) и *Школског речника словеначког језика* (слов. *Šolski slovar slovenskega jezika*). Члан је Језичког саветодавног одбора (слов. *Jezikovna svetovalnica*) и руководи-лац *Лексиколошке секције* при Славистичком друштву Словеније, која

* milica.sincuk@isj.sanu.ac.rs; ORCID: 0000-0001-9662-1968.

сваке године у октобру, поводом Међународног дана речника, организује низ догађаја посвећених речницима и лексикографији. Предавање у Београду део је једномесечног стручног боравка др Микелице у Србији.

Излагање је било посвећено употреби језика на интернету и о томе како се лексика из области дигиталних технологија обрађује у речницима словеначког језика. Имало је неколико целина које је пратила презентација.

1. Будући да је предавање везано за лексику и дигиталне ресурсе, интернет, најпре су изложене важне године на пољу техничких новина – од појаве интернета 1969. године, преко појаве личног рачунара 1971. године, СМС порука 1992. године, блогова 1997, Гугла 1999, Википедије 2001, друштвених мрежа попут Фејсбука 2004, а такође и различитих мањих електронских уређаја какви су штампачи 2012. и паметни сатови 2014, и све до појаве апликације ChatGPT 2022. године. Затим су упоређена достигнућа на пољу технике са објављивањем важних, одабраних, речника словеначког језика. Тако се неке године поклапају, нпр.: *Словеначки правопис* објављен је 2001. године, *Речник нових речи словеначког језика* 2012. године и др.

2. Као део историје посматраног питања, ауторка је издвојила и укратко представила избор важнијих језичких истраживања односа језика и дигиталних технологија у словеначком језику, а што је показало нарочито интересовање истраживача у задњих 25 година. Од 2001. године објављене су студије, монографије, научни радови као што су: *Рачунарска терминологија* (слов. *Računalniška terminologija*), М. Отер, *Несистемски творбени процеси* (слов. *Nesistemski besedotvorni postopki*), Н. Логар, *Компјутерска ћаскања* (слов. *Računalniški klepeti*), С. Крањц, *Онлајн форуми* (слов. *Spletni forumi*), Н. Јакоп, *Блогови и Википедија* (слов. *Blogi in Wikipedija*), М. Микелица, и др.

3. Централни део предавања био је посвећен представљању обраде лексике из дигиталне, технолошке сфере у различитим речницима словеначког језика. Слушаоци су имали прилике да се ближе упознају са лексикографском праксом, методама и резултатима у Словенији. Пажња је била посвећена следећим речницима и приручницима: *Slovar slovenskega knjižnega jezika* (SSKJ); *Slovarski del Slovenskega pravopisa* (SP 2001); *Slovar novejšega besedja* (SNB); 2. издање *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* (SSKJ2); а такође и растућем броју речника на порталу *Фран*.

4. М. Микелица је упутила да се у *Додацима Речнику словеначког књижевног језика* из 1991. године налазе лексеме повезане са рачунарством, какве су нпр.: *датотека* (*datoteka*), *дискета* (*disketa*), *хардвер* (*hardver*), *инпут* (*input*), *принтер* (*printer*), *софтвер* (*softver*) и сл. У Сло-

веначки правопис уврштен је квалификатор *рач.* (рачунарски) и забележене су лексеме попут *процесирати* (*procesirati*), *процесирање* (*procesiranje*), а први пут се јављају у речнику и речи: *е-књига* (*e-knjiga*), *хакер* (*haker*), *скенер* (*skener*), *терабајт* (*terabajt*) и др. Рачунарска лексика је веома заступљена у *Речнику нових речи словеначког језика* будући да је методологија израде тог речника подразумевала текстуалне корпусе, веб претраживање и нарочити програм за уношење лексикографских података. У *Онлајн речнику словеначког језика* први пут су се нашле у речнику следеће лексеме из области технологија и рачунарства: *андرويد* (*android*), *селфи* (*selfie*), *хаштаг* (*hashtag*) и друге. У другом издању *Речника словеначког књижевног језика* унете су речи из других речника, затим феминативи, изведенице, као и квалификатор *рач.*, а изради је ново, треће, електронско издање, дескриптивног *Речника* (слов. eSSKJ).

5. О употреби лексике из дигиталне сфере ауторка је извела неколике закључке: а) стране речи се одомаћују и прилагођавају систему словеначког језика (нпр. *software* – *softver*), б) позајмљене речи се дословно преводе односно калкирају (нпр. *mouse* – *miška*, *follower* – *sledilec*), в) у употреби су словеначки еквиваленти, а с чим је у вези и творба речи; г) технолошке промене утичу на нова правописна правила; д) стварају се нове речи док се друге повлаче из употребе.

6. Др Микелица се осврнула и на питања корисника у *Језичком саветовалишту* (слов. *Jezikovna svetovalnica*) (нпр. правописна питања о употреби нове и најновије лексике о овој области), која су показала актуелност теме међу говорницима.

Ауторкино занимљиво и богато излагање пратила је и надахнута дискусија – слушаоци су имали питања у вези са корпусима за прикупљање лексичке грађе, са статистичким подацима и питања о новијој лексички у словеначком језику, нарочито о англицизмима. Разговор је био настављен и након дискусије, размењивана су искуства у области лексикографије. Одржано предавање било је информативно, веома интересантно, заиста подстицајно и инспиративно.

БИБЛИОГРАФИЈЕ

Ђорђе Р. Оташевић*
(Београд)

ПРИЛОЗИ ЗА ГРАЂУ ЛЕКСИКОЛОШКЕ И МЕТАЛЕКСИКОГРАФСKE БИБЛИОГРАФИЈЕ (16)

АБОВИЋ, Миомир: Поријекло и смисао топонима *Котор* / Миомир Абoвић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику. – 65, 2 (2022), 19–34.

АГБАБА, Наташа: Raw Anglicisms in Job Advertisements / Nataša Agbaba, Ана Sentov // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 131–142.

АЈЦАНОВИЋ, Милан: Граматички и творбени аспекти одредница у „Српском речнику новијих англицизама“ / Милан Ајцановић, Страхинја Степанов // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 243–250.

АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српскога језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022.институт, 2022. – 357.

АЛИЋ КРСТИН, Гордана: Leksičke slivenice u engleskom jeziku / Gordana Lalić-Krstin. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2022. – 191.

АМИЦИЋ, Јована: Метафоричка концептуализација преводних фразеолошких аналога у руском и српском језику : политичка сфера / Јована Амицић // Славистика. – 26, 2 (2022), 174–186.

* djordjeotasevic@yahoo.com; ORCID: 0009-0004-7192-4777.

- АНДРИЋ, Едита: Autorske beleške sa margina „Mađarsko-srpskog frazeološkog rečnika“ u nastajanju / Edita Andrić // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 35–42.
- АНИЋ, Александра: Енглеско-српска контрастивна лексикологија / Александра Јанић, Душан Стаменковић. – Ниш : Филозофски факултет, 2022. – 257.
- БАБИЋ, Миланка: Лексема још : значење и употреба / Миланка Бабић // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српског језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 195–212.
- БАДЈУК, Марио: Лексеме на -ац са значењем следбеника идеје из корпуса нових речи / Марио В. Бадјук // Књижевност и језик. – 69, 1 (2022), 97–109.
- БАДОВИНАЦ, Јелена: Uticaj slikarske terminologije na formiranje italijanskih frazema i njihovo prevođenje na srpski jezik / Jelena Badovinac // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 441–450.
- БАЗИЋ, Јована: Флористичке метафоре у идиоматским изразима у италијанском и српском језику / Јована Базић, Ана Петровић // ЦВЕЋЕ : еко(по)етика у књижевности, језику и уметности : Крагујевац, Андрићград, 12–14. новембар 2021. / ур. Никола Бубања, Драган Бошковић, Милош Ковачевић – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022. . – 421–432.
- БАЈИЋ, Весна: Предлог микроструктуре речника историјских термина предстандардне епохе развоја српског књижевног језика : на примерима ексцерпираним из дела „Житије Петра Великога“ Захарије Орфелина (част 2, 1772) / Весна Бајић // Прилози проучавању језика. – 53 (2022), 33–51.
- БАЛЕК, Тијана: Видски статус глаголских неологизама корона вирусне епохе у руском и српском језику / Тијана Балек // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 47, 1 (2022), 203–220.
- БАЛЕК, Тијана: О пандемији коронавируса у лингвистичком огледалу на материјалу руског језика : Русский язык коронавирусной эпохи /

- отв. ред. М. Н. Приемышева. – Санкт-Петербург : Институт лингвистических исследований РАН, 2021. / Тијана И. Балек // Филолог. – 25 (2022), 426–435. | Приказ
- БАРБИ, Маурицијо: La neosemia della voce precipitato nello Zingarelli : un unicum fra i vocabolari dell'uso italiani / Maurizio Barbi // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 43–51.
- БАРТ, Ролан: Рјечник је и сан и борба / Ролан Барт : прев. Ранко Рисојевић // Летопис Матице српске. – 510, 1/2 (2022), стр. 177–179.
- БЕГОВИЋ, Катарина: Полисемија и теорија прототипа у дијахронијској перспективи : полисемантичка структура лексеме бес / Катарина В. Беговић // Српски језик. – 27 (2022), 299–324.
- БЕГОВИЋ, Катарина: Свеобухватно истраживање полисемије у српском језику : Српски лексички фонд из угла полисемије / Наташа Миланов. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 465. – (Монографије; 31) / Катарина В. Беговић // Зборник Матице српске за књижевност и језик. – 70, 2 (2022), 653–658. | Приказ
- БЕГОВИЋ, Катарина: Фразеолошки корпус у настави српског језика / Катарина В. Беговић // Књижевност и језик. – 69, 1 (2022), 111–127.
- БЕЗРУКОВА, Ивана: Историјска лексикографија српског језика / ур. Јасмина Грковић-Мејџор, Исидора Бјелаковић, Марина Курешевић. – Нови Сад : САНУ, Огранак : Матица српска, 2021. – 399. / Ивана Безрукова // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику. – 65, 2 (2022), 161–166. | Приказ
- БИЉЕТИНА, Јелена: Glagoli pijenja u engleskom i srpskom jeziku kao izvori pojmovnih metafora i metonimija / Jelena Lj. Biljetina // Филолог. – 26 (2022), 170–192.
- БИЉЕТИНА, Јелена: Jest i ne jest – pitanje je sad : pojmovne metafore sa glagolima jedenja u engleskom i srpskom / Jelena Biljetina // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 251–262.
- БЈЕЛАКОВИЋ, Исидора: Терминологија у књижевним језицима Срба XVIII и XIX века : астрономија / Исидора Бјелаковић. – Нови Сад : Матица српска, 2022. – 378.

- БЛАТЕШИЋ, Александра: Simbolika anđela u leksici i frazeologiji italijanskog, španskog i srpskog jezika / Aleksandra Blatešić, Sanja Maričić Mesarović // JEЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 29–38.
- БРБОРИЋ, Вељко: Капитално лексикографско дело : Санскртско-српски речник / Момир Никић. – Нови Сад : Прометеј, 2021. – 1261. / Вељко Ж. Брборић // Зборник Матице српске за књижевност и језик. – 70, 1 (2022), 293–295. | Приказ
- БРБОРИЋ, Вељко: О неким идентитетским појмовима у удбеницима српског језика за средњу школу / Вељко Ж. Брборић // ИДЕНТИТЕТСКЕ промене : српски језик и књижевност у доба транзиције : зборник радова са тематског научног скупа одржаног у Српској књижевној задрузи 24. јуна 2021. године / ур. Милош Ковачевић, Душко Бабић, Илијана Чутура. – Јагодина : Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу ; Београд : Српска књижевна задруга, 2022. – 155–172.
- ИДЕНТИТЕТСКЕ промене : српски језик и књижевност у доба транзиције : зборник радова са тематског научног скупа одржаног у Српској књижевној задрузи 24. јуна 2021. године / ур. Милош Ковачевић, Душко Бабић, Илијана Чутура. – Јагодина : Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу ; Београд : Српска књижевна задруга, 2022.
- БУГАРСКИ, Ранко: О речницима и сатовима : реч на представљању „Српског речника новијих англицизама“ / Ранко Бугарски // JEЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 151–153.
- БУДИНЧИЋ, Валентина: Alternative u procesu adaptacije engleske terminologije u srpskom jeziku na korpusu leksike borilačkih sportova / Valentina Budinčić // JEЗИК, књижевност, alternative = Language, Literature, Alternatives : tematski zbornik radova : jezička istraživanja / ур. Vesna Lopičić, Biljana Mišić Ilić. – Niš : Filozofski fakultet, 2022. – 297–312.
- JEЗИК, књижевност, alternative = Language, Literature, Alternatives : tematski zbornik radova : jezička istraživanja / ур. Vesna Lopičić, Biljana Mišić Ilić. – Niš : Filozofski fakultet, 2022.

- ВАСИЉЕВИЋ, Анђела: Лексикографска обрада преформулативних дискурских маркера у описним речницима српског језика / Анђела Д. Васиљевић, Јована Љ. Димитријевић // Српски језик. – 27 (2022), 459–476.
- ВАСИЋ, Вера: „Српски речник новијих англицизама“ : речник и стандардолошки приручник : уводна реч стручне консултанткиње / Вера Васић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 155–161.
- ВЕЉКОВИЋ, Жарко: Поглед на уобичајени поредак предачких назива у српском језику / Жарко Б. Вељковић // Исходишта. – 8 (2022), 35–42.
- ВОЈВОДИЋ, Јована: Терминологија у „Педагогици“ Катарине Миловук (1866) / Јована Војводић // Прилози проучавању језика. – 53 (2022), 53–91.
- ВУЈОВИЋ, Ана: Дигитални алати као помоћ при изради стручних термилолошких глосара / Ана Вујовић, Мирослава Ристић // ЈЕЗИК, струка, наука 2.1 : зборник радова : са Пете међународне конференције Друштва за стране језике и књижевности Србије = Language, Profession, Science 2.1 : book of proceedings = Langue, profession, science 2.1 : actes du colloque / ур. Маријана Папрић, Милена Танасијевић, Наташа Јанковић. – Београд : Друштво за стране језике и књижевности Србије, Секција ниверзитетских наставника страног језика струке, 2022. – 28–48.
- ВУЈОВИЋ, Ана: Свет детета у фраземима на француском и српском језику / Ана Вујовић // Филолошки преглед. – 49, 1 (2022), 157–170.
- ВУЈОВИЋ, Душанка: О програму за унос и обраду речи новог вишетомника Матице српске из лексикографског угла / Душанка Вујовић, Бранко Милосављевић // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српског језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 133–148.
- ВУЈОВИЋ, Марија: Prisustvo frazema sa komponentom oko u prevodu Biblije na italijanski, španski i srpski jezik / Marija Vujović // ЖЈ. – 42 (2022), 43–71.

- ВУКАДИНОВИЋ, Гордана: Употреба англицизама у пословању са документарним акредитивима / Гордана Вукадиновић // Преводацац. – 41, 3/4 (2022), 51–61.
- ВУКСАН, Марија: Везани придевски спојеви с придевом миран : рефлексја на колокацијски портрет / Марија Вуксан // Прилози проучавању језика. – 53 (2022), 153–174.
- ВУЛОВИЋ ЕМОНТС, Наташа: Од једнога ударца дуб не пада / Наташа Вуловић Емонтс, Марија Ђинђић // Језик данас. – 20 (2022), 19–22.
- ВУЛОВИЋ ЕМОНТС, Наташа: Српски лексички фонд из угла полисемије : глаголи, именице, придеви / Наташа Миланов. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 465. / Наташа С. Вуловић Емонтс // Наш језик. – 53, 1 (2021), 79–83. | Приказ
- ВУЛОВИЋ ЕМОНТС, Наташа: Фраземе у роману „Омер-паша Латас“ : семантичко фразеографски приступ / Наташа Вуловић Емонтс // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српскога језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 235–250.
- ВУЧКОВИЋ, Марија: *Трклето дете* : о дијалекатском придеву *трклет* / Марија Д. Вучковић // Научни састанак слависта у Вукове дане.. – 51, 1 (2022), 299–311.
- ГОРЧЕВИЋ, Адмир: Dysphemisms in British Print Media : Inevitable Negative Alternative or Trend? / Admir Gorčević // JEZIK, književnost, alternative = Language, Literature, Alternatives : tematski zbornik radova : jezička istraživanja / ur. Vesna Lopičić, Biljana Mišić Ilić. – Niš : Filozofski fakultet, 2022. – 397–412.
- ГОРЧЕВИЋ, Адмир: Euphemistic Language of the UK Prime Minister and POTUS / Admir Gorčević, Lidija Orčić // JEZIЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 307–316.
- ДЕСПОТОВИЋ, Јулијана: Метафоре са компонентом цвет у збиркама песама „Ђулићи“ и „Ђулићи увеоци“ / Јулијана С. Деспотовић, Александра Д. Ракић // ЦВЕЋЕ : еко(по)етика у књижевности, језику и уметности : Крагујевац, Андрић-град, 12–14. новембар 2021. / ур. Никола Бубања, Драган Бошковић, Милош Ковачевић – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022. . – 397–407.

- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Значењска структура деривата / Рајна Драгићевић // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српског језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 9–28.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Лексиколошки допринос граматички границе Предрага Пипера / Рајна М. Драгићевић, Милош В. Утвић // Јужнословенски филолог. – 78, 2 (2022), 131–146.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Праскозорје и друге најлепше речи српског језика / Рајна М. Драгићевић // Књижевност и језик. – 69, 1 (2022), 73–84.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: Предраг Пипер као проучавалац вербалних асоцијација и оснивач српске асоцијативне лексикографије / Рајна М. Драгићевић // Славистика. – 26, 1 (2022), 211–220.
- ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна: У сусрет српском општем речнику : преплитање модерне и традиционалне лексикографије / Рајна М. Драгићевић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 13–34.
- ДРАЖИЋ, Јасмина: Од грађе до речничког чланка у „Српском речнику новијих англицизама“ / Јасмина Дражић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 219–230.
- ДРАЖИЋ, Јасмина: Приступи проучавању значења речи / Јасмина Дражић. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2022. – 323.
- ДУРБАБА, Оливера: Документаризација неологизама у доба пандемије : на примеру једног дигиталног глосара немачког језика : „und dann kam Corona“ / Оливера М. Дурбаба // ЈАВНИ говор у условима пандемије ковида 19 : примљено на VIII скупу Одељења језика и књижевности одржаном 25. октобра 2022. године, на основу рецензија академика Јасмине Грковић-Мејџор и академика Александра Ломе / гл. ур. Љубинко Раденковић ; ур. Софија Милорадовић, Марина Јањић. – Ниш : САНУ, Огранак у Нишу ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 211–224.
- ЋИНЋИЋ, Марија: Вишевековно путовање делија кроз језик, књижевност и историју / Марија С. Ћинђић // ПКЈИФ. – 88 (2022), 3–17.

- ЋИНЋИЋ, Марија: Поредбене фразеолошке јединице у српском и турском језику / Марија Ћинђић // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српскога језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустирица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 165–176.
- ЋИНЋИЋ, Марија: Речник картографских појмова / Мирчета Вемић. – Београд : Међународно удружење Стил, 2021. – 573. / Марија С. Ћинђић // Наш језик. – 53, 2 (2022), 137–140. | Приказ
- ЋОКИЋ ЈОВИН, Сташа: Tretman idioma u dva prevoda romana „Prokleta avlija“ Ive Andrića na engleski jezik : kritička analiza / Staša Đokić Jovin // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 465–472.
- ЋУРИН, Татјана: Geese, Planks and Sluts : Metaphorical Derogative Naming and Qualification of Women in French and Serbian Slang / Tatjana Č. Đurin, Ivan N. Jovanović // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 52, 1 (2022), 77–94.
- ЋУРИЋ, Милош: Gramatika srpskog žargona / Ranko Bugarski. – Beograd : Akademaska knjiga, 2021. – 268. / Miloš D. Đurić // Преводаилац. – 41, 1/2 (2022), 55–57.
- ЋУРИЋ, Тамара: Језичка слика детета у „Речнику косовско-метохиског дијалекта“ Глигорија Елезовића / Тамара Ћурић // Прилози проучавању језика. – 53 (2022), 341–357.
- ЋУРОВИЋ, Татјана: The Natural Disaster Metaphor in the Conceptualisation of Crisis in News Media Discourse / Tatjana Đurović, Nadežda Silaški // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 263–271.
- ЕВРИЋ, Тамара: Придеви о човеку : примена корпусне методологије у анализи колокација / Тамара Јеврић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2022. – 241.
- ЕРИЋ БУКАРИЦА, Александра: Ka savremenijem englesko-srpskom i srpsko-engleskom rečniku pravnih termina / Aleksandra Erić Bukarica // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови

- Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 53–63.
- ЖАРКОВИЋ МЕКРЕЈ, Маја: Morfološka produktivnost složenih imenica u engleskom jeziku na nivou pravila tvorbe / Маја М. Žarković McCray, Маја Р. Kujundžić // Филолог. – 25 (2022), 49–67.
- ЗАРИФОВИЋ ГРКОВИЋ, Мирјана: Konceptualizacija lenjosti u frazeologizmima nemačkog i srpskog jezika / Mirjana Zarifović Grković // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 273–280.
- ИВАНИШ, Јована: Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022.институт, 2022. – 357. – (Библиотека Научни скупови. Одјелење за српски језик; 8) / Јована В. Иваниш // Наш језик. – 53, 2 (2022), 148–153. | Приказ
- ИВАНИШ, Јована: Српска неолошка библиографија / Јована В. Иваниш, Весна Н. Ђорђевић, Марина М. Николић // Наш језик. – 53, 2 (2022), 101–124.
- ИВАНОВИЋ БАРИШИЋ, Милина: „Нова нормалност“ : ковид 19 и хумор у телефонским порукама / Милина М. Ивановић Баришић // ЈАВНИ говор у условима пандемије ковида 19 : примљено на VIII скупку Одељења језика и књижевности одржаном 25. октобра 2022. године, на основу рецензија академика Јасмине Грковић-Мејџор и академика Александра Ломе / гл. ур. Љубинко Раденковић ; ур. Софија Милорадовић, Марина Јањић. – Ниш : САНУ, Огранак у Нишу ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 225–240.
- ИВАНОВИЋ, Бранислав: Средњевисоконемачке јункције као структурни фразеологизми / Бранислав Ивановић // Филолошки преглед. – 49, 1 (2022), 131–146.
- ИВАНОВИЋ, Бранислав: Фразеолошки везане релационе компоненте у савременом немачком језику / Бранислав Д. Ивановић // Српски језик. – 27 (2022), 245–259.
- ИВАНОВИЋ, Бранислав: Функције и обележја релационих компонената у немачкој фразеологији / Бранислав Д. Ивановић // Philologia Mediana. – 14 (2022), 215–230.

ИВАНОВИЋ, Ненад: Метајезички изрази са релативизатором обично у служби граматичких обележја речи : на материјалу из „Речника САНУ“ / Ненад Ивановић // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српског језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 111–132.

ИЛИЋ, Валентина: Метонимија као когнитивни и лексички механизам у контексту наставе матерњег (српског) језика / Валентина Илић // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српског језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 301–328.

ИЛИЋ, Валентина: Статус дублета у актуелном „Речнику уз Правопис српског језика“ Матице српске : други део / Валентина М. Илић // НОВИ прилози српском правопису 2 : зборник радова са научног скупа „Актуелна питања српског правописа“, одржаног у Београду 23. октобра 2021. / прир. Вељко Брборић, Исидора Бјелаковић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2022. – 293–344.

ИЛИЋ, Мирјана: Новостворене лексеме с *ковид* и *корона* : формалнојезичке и семантичке импликације / Мирјана К. Илић // ЈАВНИ говор у условима пандемије ковида 19 : примљено на VIII скупу Одељења језика и књижевности одржаном 25. октобра 2022. године, на основу рецензија академика Јасмине Грковић-Мејџор и академика Александра Ломе / гл. ур. Љубинко Раденковић ; ур. Софија Милорадовић, Марина Јањић. – Ниш : САНУ, Огранак у Нишу ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 83–91.

ЈАКИЋ ШИМШИЋ, Милена: Семантичка интуиција лексикографа и језичких лаика на примеру придевске антонимије српског језика у реченичном контексту / Милена М. Јакић Шимшић, Тијана С. Весић Павловић // Српски језик. – 27 (2022), 437–457.

ЈАКИЋ ШИМШИЋ, Милена: Утицај дефиниције и истраживачке и лексикографске методологије на процену заступљености језичких феномена : пример антонимије / Милена Јакић Шимшић // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српског језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра

2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 213–235.
- ЈАКУШКИНА, Екатерина: Лексическое своеобразие сербских говоров юго-восточной Герцеговины / Е. И. Якушкина // Филолог. – 26 (2022), 40–50.
- ЈАКУШКИНА, Екатерина: Типологија лексичких разлика у српским говорима / Екатерина И. Якушкина // Научни састанак слависта у Вукове дане.. – 51, 1 (2022), 369–374.
- ЈАНИЋ, Александра: Асоцијативни приступ фреквентним именицама у српском језику током епидемије вируса SARS-Cov-2 на примеру нишких студената србистике / Александра А. Јанић // ЈАВНИ говор у условима пандемије ковида 19 : примљено на VIII скупу Одељења језика и књижевности одржаном 25. октобра 2022. године, на основу рецензија академика Јасмине Грковић-Мејдор и академика Александра Ломе / гл. ур. Љубинко Раденковић ; ур. Софија Милорадовић, Марина Јањић. – Ниш : САНУ, Огранак у Нишу ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 155–174.
- ЈАНКОВИЋ, Јелена: Лексикографска обрада миконима (назива гљива) у дескриптивним речницима српског језика / Јелена Д. Јанковић // Српски језик. – 27 (2022), 355–373.
- ЈАНКОВИЋ, Јелена: О нормативном термину варваризам у српској лингвистици : на основу чланака објављених у часопису „Наш језик“ : 1932–2021. / Јелена Д. Јанковић // Наш језик. – 53, 1 (2021), 61–78.
- ЈАЊИЋ, Марина: Ортографски статус компјутерских неологизама / Марина С. Јањић // НОВИ прилози српском правопису 2 : зборник радова са научног скупа „Актуелна питања српског правописа“, одржаног у Београду 23. октобра 2021. / прир. Вељко Брборић, Исидора Бјелаковић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2022. – 203–222.
- ЈАШОВИЋ, Голуб: Ономастика Горње Топлице / Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини ; Куршумлија : Народна библиотека, 2022. – 737.
- ЈОВАНОВИЋ, Владан: Именица в(и)јенац у изразима с хришћанском компонентом значења у српском језику : из угла српског лексикографског описа / Владан З. Јовановић // Јужнословенски филолог. – 78, 2 (2022), 731–746.

- ЈОВАНОВИЋ, Владан: Језик и речник светог владике Николаја Велимировића : диференцијални приступ / Владан Јовановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 507.
- ЈОВАНОВИЋ, Владан: Лексичко значење и концепт у српском лексикографском опису : на примерима из лексикографске праксе / Владан Јовановић // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српскога језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 55–72.
- ЈОВАНОВИЋ, Владан: Придеви с префиксом пре- у савременом српском језику : из угла српске описне лексикографије / Владан З. Јовановић // Научни састанак слависта у Вукове дане.. – 51, 1 (2022), 433–443.
- ЈОВАНОВИЋ, Јована: Метафоре и аналогije у настави српског језика : когнитивни приступ / Драгана Вељковић Станковић, Ивана Ђорђевић. – Београд : Јасен, 2021. – 395. / Јована Б. Јовановић // Јужнословенски филолог. – 78, 1 (2022), 284–294. | Приказ
- ЈОВАНОВИЋ, Јована: Пејоративно значење лексема којима се именује човек као резултат семантичке деривације / Јована Јовановић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 77–87.
- ЈОВАНОВИЋ, Јована: Стереотип о Балкану и Балканцима у српској језичкој слици света / Јована Б. Јовановић // Књижевност и језик. – 69, 2 (2022), 377–394.
- ЈОВАНОВИЋ, Миодраг: Лексикографски опис апстрактних именица романског поријекла у говору Паштровића / Миодраг В. Јовановић // Научни састанак слависта у Вукове дане.. – 51, 1 (2022), 375–384.
- ЈОВИЋ, Емилија: Гендерни аспект описивања соматизама : алтернативни приступи : на плану руског и српског језика / Емилија Јовић // ЈЕЗИК, književnost, alternative = Language, Literature, Alternatives : tematski zbornik radova : jezička istraživanja / ur. Vesna Lopičić, Biljana Mišić Ilić. – Niš : Filozofski fakultet, 2022. – 229–243.
- ЈОВИЋЕВИЋ, Радојица: Уз нека имена везана за Милешеву / Радојица Јовићевић // Језик данас. – 19 (2022), 9–13.
- ЈОШИЋ, Неђо: Епоха реализма и њен значај у развоју лексичког система српског језика / Неђо Г. Јошић // ЈЕЗИК и стил српскога романа /

- ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022. – 223–230.
- ЈОШИЋ, Неђо: Поглед на српску ауторску лексикографију / Неђо Г. Јошић // Јужнословенски филолог. – 78, 2 (2022), 697–710.
- ЈОШИЋ, Неђо: Представа о рјечнику Андрићевог књижевног дјела као научном и културном подухвату / Неђо Јошић // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српскога језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 73–86.
- КАПУСТИНА, Јелена: О српскословенском апстрактном глосару у савременом српском језику теолошке струке / Јелена Капустина // ЈЕЗИК, струка, наука 2.1 : зборник радова : са Пете међународне конференције Друштва за стране језике и књижевности Србије = Language, Profession, Science 2.1 : book of proceedings = Langue, profession, science 2.1 : actes du colloque / ур. Маријана Папрић, Милена Танасијевић, Наташа Јанковић. – Београд : Друштво за стране језике и књижевности Србије, Секција ниверзитетских наставника страног језика струке, 2022. – 366–377.
- КЕРКЕЗ, Драгана: Просто као пасуљ или јестива фразеологија / Драгана Керкез, Биљана Марић // ЈЕЗИК, струка, наука 2.1 : зборник радова : са Пете међународне конференције Друштва за стране језике и књижевности Србије = Language, Profession, Science 2.1 : book of proceedings = Langue, profession, science 2.1 : actes du colloque / ур. Маријана Папрић, Милена Танасијевић, Наташа Јанковић. – Београд : Друштво за стране језике и књижевности Србије, Секција ниверзитетских наставника страног језика струке, 2022. – 394–410.
- КЕРКЕЗ, Драгана: Словарь русского языка коронавирусной эпохи / ред. М. Н. Приемышева. – Санкт-Петербург : Институт лингвистических исследований РАН, 2021. – 550; Русский язык коронавирусной эпохи : коллективная монография / ред. М. Н. Приемышева. – Санкт-Петербург : Ин-т лингв. исслед. РАН, 2021. – 610. / Драгана Керкез // Јужнословенски филолог. – 78, 2 (2022), 802–812. | Приказ
- КЛИКОВАЦ, Душка: О речничкој обради заменичких речи : на примеру показних заменица *оволики*, *толики* и *онолики* / Душка Б. Кликовац // Јужнословенски филолог. – 78, 2 (2022), 497–516.
- КНЕЖЕВИЋ, Ивана: Лексичке специфичности високошколских уџбеника теологије на српском језику / Ивана Кнежевић // ЈЕЗИК, струка,

- наука 2.1 : зборник радова : са Пете међународне конференције Друштва за стране језике и књижевности Србије = Language, Profession, Science 2.1 : book of proceedings = Langue, profession, science 2.1 : actes du colloque / ур. Маријана Папрић, Милена Танасијевић, Наташа Јанковић. – Београд : Друштво за стране језике и књижевности Србије, Секција ниверзитетских наставника страног језика струке, 2022. – 378–393.
- КОВАЧЕВИЋ, Јелена: Морфолошка адаптација позајмљеница из јапанског језика у српском / Јелена Ковачевић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику. – 65, 1 (2022), 133–153.
- КОВАЧЕВИЋ, Милош: Значење и употреба лексеме *ствар* / Милош Ковачевић // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српског језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 329–350.
- КОЛОЊУК, Серхиј: Класификацијни типови паремий у фокусу теорије пареміографије / Сергій Колонюк // Славистика. – 26, 2 (2022), 164–173.
- КОМАТИНА, Предраг: Рани јужнословенски етноними и питање порекла и постанка јужнословенских племена / Предраг М. Коматина // НАСЛЕЂЕ и стварање 1 : Свети Ћирило, Свети Сава : 869–1219–2019. / ур. Јованка Радић, Виктор Савић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2019. – 3–28.
- КОСМЕДА, Тетјана: Религијне походження сучасних термінів комунікативної лінгвістики та риторики : фрагментарний аналіз / Тетяна Космеда // Славистика. – 26, 2 (2022), 21–30.
- КОСТИЋ, Антонина: Употреба женских *nomina agentis* у огласима за посао : упоредна анализа српског и модерног грчког језика / Антонина В. Костић // Филолог. – 25 (2022), 143–162.
- КОСТИЋ, Теодора: Драгачевски изрази / Теодора Костић. – 2. допуњено изд. – Гуча : Библиотека општине Лучани, 2022. – 155.
- КРИЈЕЗИ, Мерима: О албанским фразеологизмима са лексемом *det* (more) и њиховим преводим еквивалентима у грчком и српском / Мерима Х. Кријези, Предраг Ј. Мутавић // Српски језик. – 27 (2022), 525–540.
- КРИМЕР ГАБОРОВИЋ, Сања: Connotative Meanings of the Serbian Basic Colour Terms *siva* (Grey) and *ružičasta* or *roze/a* (Pink) from the Perspective of Intra-Colour Antonymy / Sanja Krimer Gaborović // Годи-

- шњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 47, 2 (2022), 169–189.
- КРИМЕР ГАБОРОВИЋ, Сања: Pilot istraživanje o srpskim osnovnim nazivima za boje prema testu izdvajanja i u odabranom frekvencijskom rečniku / Sanja Krimer-Gaborović // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 53–63.
- КРИМЕР ГАБОРОВИЋ, Сања: Осврт на женско-мушке разлике у хроматском именовању у стандардном српском језику / Сања Кример-Габоровић, Ивана Јаковљев // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику. – 65, 1 (2022), 47–75.
- ЛАЗАРЕВИЋ ДИ ЂАКОМО, Персида: Темлеров речник као још један могући предлогак Вуковог речника / Персида С. Лазаревић Di Giacomo // Научни састанак слависта у Вукове дане. – 51, 1 (2022), 353–360.
- ЛАЗИЋ КОЊИК, Ивана: Српска нормативистика у 21. веку с посебним освртом на резултате српске лексикографије / Ивана Лазић-Коњик, Слободан Новокмет // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику. – 65, 1 (2022), 8–24.
- ЛАЗИЋ КОЊИК, Ивана: Фемининативи у српском језику : неолошки аспект / Ивана Лазић Коњик // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српскога језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустирица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 87–110.
- ЛАЧОКОВА, Ана Маргарета: Jazykový obraz Boha v slovenskej a srbskej biblickej frazeológii / Anna Margaréta Lačoková, Jasna Uhláriková // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 47, 2 (2022), 153–168.
- ЛАЧОКОВА, Ана Маргарета: Podoby poznania skúmaných slovenských a srbských biblických frazém u vojvodinských Slovákov / Anna Margaréta Lačoková // Славистика. – 26, 2 (2022), 153–163.
- ЛОМА, Александар: Из старосрпске металуршке терминологије : близница / Александар Б. Лома // Јужнословенски филолог. – 78, 2 (2022), 207–220.
- ЛОНЧАР РАИЧЕВИЋ, Александра: Теорија, пракса и ставови говорника о наглашавању страних речи на примерима из медицинске терминологије

- логије / Александра Р. Лончар Раичевић, Нина Љ. Судимац // ЈАВ-НИ говор у условима пандемије ковида 19 : примљено на VIII скупцу Одељења језика и књижевности одржаном 25. октобра 2022. године, на основу рецензија академика Јасмине Грковић-Мејџор и академика Александра Ломе / гл. ур. Љубинко Раденковић ; ур. Софија Милорадовић, Марина Јањић. – Ниш : САНУ, Огранак у Нишу ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 93–106.
- МАКАРИЈОСКА, Лилјана: Лексичките слоеви во македонските и српските апостоли од XII до XIV век / Лилјана А. Макаријоска // Наслеђе и стварање 1. – 261–282.
- МАКИШОВА, Ана: Slovenská vojvodinská lexika v nářečových slovníkoch / Anna Makišová, Dragana Radovanović // Славистика. – 26, 2 (2022), 251–260.
- МАКИШОВА, Ана: Somatická frazeológia v slovenčine a srbčine / Jasna Uhláriková. – Nový Sad : Filozofická fakulta v Novom Sade, 2021. – 173. / Anna Makišová // Славистика. – 26, 1 (2022), 464–467. | Приказ
- МАНОЈЛОВИЋ, Нина: Метафоре у комуникацији : теорија хотимичне метафоре и модификована експликатурна анализа / Нина Ж. Манојловић // Српски језик. – 27 (2022), 215–230.
- МАНОЈЛОВИЋ, Нина: Семантичка (не)прозирност идиоматских израза о цвећу у енглеском језику / Нина Ж. Манојловић, Аница Р. Радосављевић Крсмановић // ЦВЕЋЕ : еко(по)етика у књижевности, језику и уметности : Крагујевац, Андрић-град, 12–14. новембар 2021. / ур. Никола Бубања, Драган Бошковић, Милош Ковачевић – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022. – 385–396.
- МАРЈАНОВИЋ, Саша: Корпусна анализа поредбене фраземе као бела лала / Саша П. Марјановић // Научни састанак слависта у Вукове дане.. – 51, 1 (2022), 283–297.
- МАРЈАНОВИЋ, Саша: О обради глаголске флексије у француско-српским речницима / Саша П. Марјановић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 89–108.
- МАРЈАНОВИЋ, Саша: Српски глагол у чешким цепним двојезичним речницима : опис флексије и примена / Саша Марјановић // Зборник Матице српске за славистику. – 102 (2022), 447–469.

- МАРКЕЉИЋ, Сања: Upotreba ženskog morfološkog roda prilikom navođenja titula i zanimanja žena u onlajn novinama „Blic“ u periodu od 2000. do 2018. godine / Sanja S. Markeljić // ЖЈ. – 42 (2022), 113–134.
- МАРКОВИЋ, Александра: Грађа „Речника САНУ“ као драгоцен извор за етнографска истраживања : на примеру одреднице прекада / Александра Марковић // Језик данас. – 20 (2022), 9–18.
- МАРКОВИЋ, Бранкица: Повртарска лексика села Крушедола у Срему / Бранкица Марковић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 179–193.
- МАРКОВИЋ, Јордана: Именички систем пиротског говора у светлу родно осетљивог језика / Јордана Марковић // Исходишта. – 8 (2022), 127–145.
- МАРОЈЕВИЋ, Радмило: Интерпретација русизама и црквенославенизама у Његошевом пјесничком дјелу : из дијахронијске и синхронијске перспективе / Радмило Н. Маројевић // Научни састанак слависта у Вукове дане.. – 51, 1 (2022), 23–37.
- МАРЧЕТА, Јована: Žene i muškarci u srpskoj i francuskoj frazeologiji / Jovana Marčeta // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 97–106.
- МИЛАНОВ, Наташа: Алтернативна употреба лексема са значењем недовољности нечега : на примеру придева мршав и његових синонима / Наташа М. Миланов // JEZIK, književnost, alternative = Language, Literature, Alternatives : tematski zbornik radova : jezička istraživanja / ur. Vesna Lopičić, Biljana Mišić Ilić. – Niš : Filozofski fakultet, 2022. – 259–273.
- МИЛАНОВ, Наташа: Научни скуп „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српскога језика“ : Андрићев институт. Андрићград, 8–10. октобар 2021. г. / Наташа М. Миланов // Јужнословенски филолог. – 78, 1 (2022), 217–224.
- МИЛАНОВ, Наташа: О богаћењу лексичког фонда на примеру вишезначних именица чија значења настају понављањем истог творбеног модела / Наташа М. Миланов // Научни састанак слависта у Вукове дане.. – 51, 1 (2022), 445–457.

- МИЛАНОВ, Наташа: О вишезначности именица из семантичке групе круг у српском језику / Наташа Миланов // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српскога језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 177–194.
- МИЛАНОВ, Наташа: Прилог проучавању лексике Ваљевске Подгорине : Из лексике становања у Ваљевској Подгорини : етнолингвистички огледи / прир. Драгана Радовановић, Милина Ивановић Баришић. – Нови Сад : Матица српска, 2020. – 175. / Наташа М. Миланов // Српски језик. – 27 (2022), 723–727. | Приказ
- МИЛАНОВИЋ, Александар: Значајна монографија о развоју астрономске терминологије : Терминологија у књижевним језицима Срба XVIII и XIX века (астрономија) / Исидора Г. Бјелаковић. – Нови Сад : Матица српска, 2022. – 378. / Александар Милановић // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику. – 65, 2 (2022), 167–170. | Приказ
- МИЛАНОВИЋ, Александар: Радуловићево баштињење народних речи / Александар М. Милановић // Књижевност и језик. – 69, 1 (2022), 1–13.
- МИЛАНОВИЋ, Александар: Стилска и жанровска норма и селекција славенизама у првој половини XIX века : на примеру дела Г. Георгијевића / Александар М. Милановић // Научни састанак слависта у Вукове дане. – 51, 1 (2022), 49–59.
- МИЛАШИН, Горан: Граматичка и лексичка организација српског језика из семантичког аспекта : Граматика у огледалу семантике / Рајна Драгићевић. – Београд : Чигоја штампа, 2020. – 236. / Горан Милашин // Зборник Матице српске за славистику. – 102 (2022), 498–503. | Приказ
- МИЛЕНКОВИЋ, Ана: Актуелна питања лексикологије и лексикографије српскога језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 357. – (Библиотека Научни скупови. Одјељење за српски језик; 8) / Ана В. Миленковић // Књижевност и језик. – 69, 2 (2022), 455–461. | Приказ
- МИЛИЋ, Мира: Savremeni principi za sastavljanje dvojezičnog rečnika sportskih termina : teorijski i praktični aspekti / Mira Milić, Olga Panić

- Kavgić, Aleksandra Kardoš // Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. – 47, 1 (2022), 47–67.
- МИЛИЋ, Мира: Улога синонима у дефиницијама одредница у „Српском речнику новијих англицизама“ / Мира Милић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 267–282.
- МИЛОЈЕВИЋ, Владимир: Ко је наставник, а ко професор : анализа ученичке анкете / Владимир Б. Милојевић // Књижевност и језик. – 69, 2 (2022), 429–442.
- МИЛОРАДОВ, Дејан: О једном топониму – Шикуље и о једном херпетониму – шикуља / Дејан Милорадов // Језик данас. – 20 (2022), 23–27.
- МИЛОРАДОВИЋ, Софија: Речници термина везаних за пандемију ковида 19 : сведочанство злог времена / Софија Р. Милорадовић // ЈАВНИ говор у условима пандемије ковида 19 : примљено на VIII скупу Одељења језика и књижевности одржаном 25. октобра 2022. године, на основу рецензија академика Јасмине Грковић-Мејџор и академика Александра Ломе / гл. ур. Љубинко Раденковић ; ур. Софија Милорадовић, Марина Јањић. – Ниш : САНУ, Огранак у Нишу ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 17–29.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ, Бојана: О једном називу из лексичко-семантичке групе *nomina politicus* : *другосрбијанац* / Бојана Милосављевић // Језик данас. – 19 (2022), 14–19.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ, Тања: Лингвокултуролошки и лексикографски опис концепта грех у српском призренском говору / Тања Милосављевић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 117–126.
- МИЛОСАВЉЕВИЋ, Тања: Примена антропоцентричног принципа у дијалекатској лексикографији / Тања З. Милосављевић // Научни састанак слависта у Вукове дане. – 51, 1 (2022), 385–396.
- МИЛОШЕВИЋ, Ивана: Германизми у делима Стевана Сремца : компаративни поглед / Ивана Д. Милошевић // ЈЕЗИК и стил српскога романа / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022. – 357–366.
- МИРИЋ, Милица: Tvorba termina u francuskom jeziku iz oblasti učenja na daljinu / Milica M. Mirić // АФФ. – 34, 2 (2022), 59–76.

- МИРИЋ, Мирјана: Гурбетски ромски у контакту : анализа балканизама и позајмљеница из српског језика / Мирјана Мирић, Светлана Ћирковић. – Београд : Балканолошки институт САНУ, 2022. – 261.
- МИТРИЋЕВИЋ ШТЕПАНЕК, Катарина: О једном вулгаризму у чешком језику и његовим еквивалентима у српском и енглеском / Катарина Митрићевић-Штепанек // Славистика. – 26, 2 (2022), 212–231.
- МИШИЋ ИЛИЋ, Биљана: Not My Cup of Tea or Must Have : Borrowing of English Multi-Word Units in Serbian / Biljana Mišić Ilić // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику. – 65, 1 (2022), 117–131.
- МИШИЋ ИЛИЋ, Биљана: Научноистраживачки и педагошки потенцијал „Српског речника новијих англицизама“ / Биљана Мишић Илић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 283–293.
- МИШИЋ, Биљана: Полисемантичка структура глагола доћи у књижевно-умјетничком и научном стилу / Биљана Мишић // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српског језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 279–300.
- МОДЕРЦ, Саша: Gli stereotipi di genere nei dizionari della lingua italiana / Saša Moderc, Nevena Seković // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 109–117.
- НЕДЕЉКОВИЋ, Даница: Универбизација и композиција као стилистички поступци онеобичавања језика у збирци прича „Осмех за сваки дан“ Јелице Грегановић / Даница Б. Недељковић // ЈЕЗИК и стил српског романа / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022. – 343–356.
- НИКОЛИЋ, Марина: Лексика са семантичком компонентом простора и времена у српском јавном дискурсу током пандемије ковида / Марина М. Николић // Јужнословенски филолог. – 78, 2 (2022), 747–769.
- НИКОЛИЋ, Весна: Речници паронима и антонима македонског језика : Речник на паронимите во македонскиот јазик / Емил Ниами. – Скопје : Книгоиздателство МИ-АН, 2020. – 231; Речник на антонимите

- во македонскиот јазик / Емил Ниами. – Скопје : Книгоиздателство МИАН, 2021. – 220. / Весна Николић // Зборник Матице српске за славистику. – 102 (2022), 493–498. | Приказ
- НИКОЛИЋ, Весна: Улога и значај електронског корпуса у истраживању паронимије у савременом српском језику / Весна Николић // АКТУ-ЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српског језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 251–278.
- НИКОЛИЋ, Марина: Српски јавни дискурс у пандемији / Марина М. Николић, Светлана М. Слијепчевић Бјеливук. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 210.
- НИКОЛИЋ, Мирослав: Лексема пар као квантификатор у српском језику / Мирослав Б. Николић // Јужнословенски филолог. – 78, 2 (2022), 483–496.
- НОВАКОВ, Драгана: Народни називи за јела и пића у говору Томашевца / Драгана Новаков // Српски дијалектолошки зборник. – 69 (2022), 347–374.
- НОВАКОВИЋ, Александар: Степен познавања значења неологизама у доба пандемије ковида у јавном говору Нишлија / Александар М. Новаковић // ЈАВНИ говор у условима пандемије ковида 19 : примљено на VIII скупку Одељења језика и књижевности одржаном 25. октобра 2022. године, на основу рецензија академика Јасмине Грковић-Мејџор и академика Александра Ломе / гл. ур. Љубинко Раденковић ; ур. Софија Милорадовић, Марина Јањић. – Ниш : САНУ, Огранак у Нишу ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 175–194.
- НОВОКМЕТ, Слободан: Ка правописном речнику компјутерских термина и појмова у вези са интернетом у српском језику : теоријски и практични аспект / Слободан Н. Новокмет // НОВИ прилози српском правопису 2 : зборник радова са научног скупа „Актуелна питања српског правописа“, одржаног у Београду 23. октобра 2021. / прир. Вељко Брборић, Исидора Бјелаковић. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Одбор за стандардизацију српског језика, 2022. – 175–187.
- НОВОКМЕТ, Слободан: Лексема *постистина* у српском јавном дискурсу / Слободан Б. Новокмет // Књижевност и језик. – 69, 2 (2022), 365–375.

- НОВОКМЕТ, Слободан: Називи животиња као лексикографске одреднице у Вуковом „Српском рјечнику“ (1852) / Слободан Б. Новокмет // Научни састанак слависта у Вукове дане. – 51, 1 (2022), 419–431.
- ОБРАДОВИЋ, Мирјана: Микротопоними апелативног порекла у поречју Лугомира и његових левих притока / Мирјана Р. Обрадовић // Српски језик. – 27 (2022), 605–621.
- ОБРАДОВИЋ, Мирјана: Фитоними у микротопонимији Левча / Мирјана Р. Обрадовић // ЦВЕЋЕ : еко(по)етика у књижевности, језику и уметности : Крагујевац, Андрић-град, 12–14. новембар 2021. / ур. Никола Бубања, Драган Бошковић, Милош Ковачевић – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022. – 369–384.
- ОДБОР за стандардизацију српског језика: Одлуке Одбора за стандардизацију српског језика : српски еквиваленти енглеских израза safety, security и safety management / академик Иван Клајн, председник Одбора за стандардизацију српског језика // Језик данас. – 19 (2022), 30–33
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Лексичка средства за привлачење пажње у анотацијама информативних текстова на интернету / Ђорђе Р. Оташевић // Наш језик. – 53, 2 (2022), 67–82.
- ОТАШЕВИЋ, Ђорђе: Оказионалне сливенице у савременој српској афористици : творбена анализа / Ђорђе Р. Оташевић // Новоречје : неолошки часопис. – 6 (2022), 139–155.
- ПАВЛОВИЋ ШАЈТИНАЦ, Маја: Двојезични руско-српски речник као огледало културе / Маја В. Павловић Шајтинац // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 119–129.
- ПАНИЋ КАВГИЋ, Олга: Путеви до адекватних дефиниција и превода одредница у „Српском речнику новијих англицизама“ / Олга Панић Кавгић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 251–265.
- ПЕТРОВИЋ ГУЈАНИЧИЋ, Маша: Модификовање паремија посредством механизма замене елемената у новинском дискурсу шпанског и српског језика / Маша З. Петровић Гујаничић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 127–136.

- ПЕТРОВИЋ САВИЋ, Мирјана: О хидронимима у Јадру / Мирјана Петровић-Савић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 195–204.
- ПЕТРОВИЋ, Снежана: Две ране турске позајмљенице у словенским језицима : јарак и јаруга / Снежана М. Петровић // Јужнословенски филолог. – 78, 2 (2022), 255–268.
- ПЕТРОНИЈЕВИЋ, Божинка: *Цендеризам*, нови појавни облик у језику / Божинка М. Петронијевић // Српски језик. – 27 (2022), 169–177.
- ПОЛОМАЦ, Владимир: Лична имена у „Поменику манастира Крке“ / Владимир Поломац, Марко Милошевић // Прилози проучавању језика. – 53 (2022), 5–31.
- ПОПОВИЋ, Људмила: Проучавање синтаксичких фразеологизама као правац изучавања српског језика / Људмила В. Поповић // Научни састанак слависта у Вукове дане.. – 51, 1 (2022), 5–22.
- ПРЋИЋ, Твртко: „Српски речник новијих англицизама“ : теоријско-методолошки и практични аспекти израде / Твртко Прћић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 163–202.
- ПРЋИЋ, Твртко: *Osavremenjeni pristup englesko-srpskom leksičkom rozajmljivanju : principi i primene* / Tvrto Prčić // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 387–421.
- ПРЋИЋ, Твртко: И скраћенице и речи : акроними у српском језику / Твртко Т. Прћић // Јужнословенски филолог. – 78, 2 (2022), 429–466.
- РАБРЕНОВИЋ, Милица: Лексикографија и лексикологија у светлу актуелних проблема : зборник научних радова / ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњик, Ненад Ивановић. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 1170. / Милица Л. Рабреновић // Наш језик. – 53, 2 (2022), 141–147. | Приказ
- РАДАН, Михај: О карашевској антропонимији из XVI века / Михај Н. Радан, Миљана Радмила Ускату // Исходишта. – 8 (2022), 235–264.

- РАДЕНКОВИЋ, Љубинко: Симболика свеће у народној култури Срба и општесловенском контексту / Љубинко Раденковић // Глас САНУ : Одељење језика и књижевности. – 32 (2022), 11–40.
- РАДОВАНОВИЋ, Данијела: Антропониими двеју лесковачких генерација : компаративни приступ / Данијела Радовановић // Годишњак за српски језик. – 20 (2022), 103–120.
- РАДОВАНОВИЋ, Драгана: Именовање лица у свадбеној обичајно-обредној пракси лепосавићке околине / Драгана И. Радовановић, Јована С. Николић // Баштина. – 56 (2022), 35–48.
- РАДОВАНОВИЋ, Драгана: Словачко-српске везе на примеру свадбене терминологије / Драгана Радовановић, Ана Макишова // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 137–146.
- РАДОЈЧИЋ, Драгана: Терминологија и семантизација ваздухопловних термина / Драгана Радојчић // ЈЕЗИК, струка, наука 2.1 : зборник радова : са Пете међународне конференције Друштва за стране језике и књижевности Србије = Language, Profession, Science 2.1 : book of proceedings = Langue, profession, science 2.1 : actes du colloque / ур. Маријана Папрић, Милена Танасијевић, Наташа Јанковић. – Београд : Друштво за стране језике и књижевности Србије, Секција ниверзитетских наставника страног језика струке, 2022. – 411–424.
- РАДОЈЧИЋ, Ружица: Англицизми у језику војне дипломатије : руско-српска паралела / Ружица Радојчић // ЈЕЗИК, струка, наука 2.1 : зборник радова : са Пете међународне конференције Друштва за стране језике и књижевности Србије = Language, Profession, Science 2.1 : book of proceedings = Langue, profession, science 2.1 : actes du colloque / ур. Маријана Папрић, Милена Танасијевић, Наташа Јанковић. – Београд : Друштво за стране језике и књижевности Србије, Секција ниверзитетских наставника страног језика струке, 2022. – 425–438.
- РАДОЊИЋ, Данијела: О лексици у роману „Бездно“ Светлане Велмар-Јанковић / Данијела М. Радоњић // ЈЕЗИК и стил српскога романа / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022. – 197–205.
- РИБАРОВА, Зденка: О „Речнику македонске редакције црквенословенског језика“ / Зденка Рибарова // Наслеђе и стварање 1. – 253–259.

- РИСТИЋ, Стана: „Речник САНУ“ : поводом публиковања 21. књиге / Стана Ристић // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српског језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 29–54.
- РИСТИЋ, Стана: Концепт домовина/отаџбина у контексту асоцијативне граматике / Стана С. Ристић // Јужнословенски филолог. – 78, 2 (2022), 675–695.
- САВИЋ ГРУЈИЋ, Ана: Из пастирске лексике југоисточне Србије / Ана Савић-Грујић, Јована Бојовић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 227–236.
- САВИЋ ГРУЈИЋ, Ана: Семантичка анализа лексема са значењем заова у говорима призренско-тимочке дијалекатске области / Ана Р. Савић-Грујић // JEZIK, književnost, alternative = Language, Literature, Alternatives : tematski zbornik radova : jezička istraživanja / ur. Vesna Lopičić, Biljana Mišić Ilić. – Niš : Filozofski fakultet, 2022. – 245–258.
- САВИЋ, Биљана: Из лексике одијевања у Великом Блашку (код Бањалуке) / Биљана М. Савић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 205–216.
- САВИЋ, Биљана: Лексика плетарства : на основу грађе из Великог Блашка код Бањалуке / Биљана М. Савић // Српски дијалектолошки зборник. – 69 (2022), 311–331.
- САВИЋ, Виктор: Лексички систем Вукових речника у светлости географских локализација / Виктор Д. Савић // Научни састанак слависта у Вукове дане.. – 51, 1 (2022), 327–342.
- САВИЋ, Сандра: Из ономастике Заплања : микротопонимија заплањског села Тасковићи / Сандра Савић // ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 217–226.
- САВИЋ, Сандра: Лексикологија народне медицине Гаџиног Хана : кожане и заразне болести / Сандра Савић // Исходишта. – 8 (2022), 265–276.

- САВОВА, Димка: Земљорадња као изворни домен за метафоризацију у српском језику / Димка В. Савова // Научни састанак слависта у Вукове дане.. – 51, 1 (2022), 171–181.
- СИКИМИЋ, Биљана: Старост и смрт у пограничју : Човек и смрт у лексичи и фразеологији пиротског говора (и говора суседних области) / Драгољуб Златковић. – Београд : Етнографски музеј, 2020. – 414. / Биљана Сикимић // Годишњак за српски језик. – 20 (2022), 179–182. | Приказ
- СЛИЈЕПЧЕВИЋ БЈЕЛИВУК, Светлана: Концепција „Појмовника српских лингвистичких термина“ : изазови и могућа решења / Светлана Слијепчевић Бјеливук // АКТУЕЛНА питања лексикологије и лексикографије српског језика : радови са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика“, одржаног у Андрићграду 9. и 10. октобра 2021. / гл. и одг. ур. Емир Кустурица. – Вишеград : Андрићев институт, 2022. – 149–164.
- СЛИЈЕПЧЕВИЋ БЈЕЛИВУК, Светлана: Речник појмова из периода епидемије ковида : изазови и решења / Светлана М. Слијепчевић Бјеливук, Марина М. Николић // ЈАВНИ говор у условима пандемије ковида 19 : примљено на VIII скупу Одељења језика и књижевности одржаном 25. октобра 2022. године, на основу рецензија академика Јасмине Грковић-Мејџор и академика Александра Ломе / гл. ур. Љубинко Раденковић ; ур. Софија Милорадовић, Марина Јањић. – Ниш : САНУ, Огранак у Нишу ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 31–47.
- СПАСИЋ, Наташа: Синхрони преглед једнојезичних онлајн речника српског језика / Наташа А. Спасић, Милан Д. Тодоровић // Филолог. – 25 (2022), 222–239.
- СПАСОЈЕВИЋ, Марина: Глаголи у српском језику у доба короне / Марина Љ. Спасојевић // ЈАВНИ говор у условима пандемије ковида 19 : примљено на VIII скупу Одељења језика и књижевности одржаном 25. октобра 2022. године, на основу рецензија академика Јасмине Грковић-Мејџор и академика Александра Ломе / гл. ур. Љубинко Раденковић ; ур. Софија Милорадовић, Марина Јањић. – Ниш : САНУ, Огранак у Нишу ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 71–81.
- СПАСОЈЕВИЋ, Марина: До прве трећине слова П : 21. књига „Речника САНУ“ : Речник српскохрватског књижевног и народног језика. Књ. 21, Погдекад(а) – покупити / ур. Даринка Гортан Премк и др. –

- Београд : САНУ, 2019. – VII, 800. / Марина Љ. Спасојевић // Трибина САНУ. – 10 (2022), 91–96. | Приказ
- СПАСОЈЕВИЋ, Марина: Концепт домовине у преводима житија Светог Саве од Доментијана и Теодосија на савремени српски језик / Марина Љ. Спасојевић // СРЕДЊИ век у српској науци, историји, књижевности и уметности : XII научни скуп, Деспотовац-Манасија, 20. август 2021. год. / гл. ур. Гордана Јовановић. – Деспотовац : Народна библиотека Ресавска школа ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 137–145.
- СПАСОЈЕВИЋ, Марина: Лексичке карактеристике романа „Једро наде“ Н. Маловића у контексту нове грађе за „Речник САНУ“ / Марина Љ. Спасојевић // ЈЕЗИК и стил српскога романа / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022. – 187–196.
- СТАМЕНКОВИЋ, Иван: Alternative Euphemisms : Investigating the Presence of “People-First” Expressions in the COCA Corpus / Ivan Stamenković // JEZIK, književnost, alternative = Language, Literature, Alternatives : tematski zbornik radova : jezička istraživanja / ur. Vesna Lopičić, Biljana Mišić Plić. – Niš : Filozofski fakultet, 2022. – 275–295.
- СТАНИЋ, Данијела: Етнолингвистичка анализа лексема и израза из области бајања, гатања и врачања из ужичког краја / Данијела С. Станић // Књижевност и језик. – 69, 1 (2022), 31–40.
- СТАНИЋ, Данијела: Оријентационе метафоре у српским лирским народним песмама : на моделу придева који означавају боје / Данијела С. Станић // PHILOLOGICA Serbica 2 : категорија простора и просторни односи у српском језику, књижевности и култури : зборник научних радова / ур. Саша Шмуља. – Бања Лука : Филолошки факултет, 2022. – 128–146.
- СТАНКОВИЋ, Драгана: Стилосени аспект дијалектизама у роману „Газда Младен“ Борисава Станковића / Драгана В. Станковић // ЈЕЗИК и стил српскога романа / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022. – 163–176.
- СТАНОЈЧИЋ, Јелена: Identifying Meaning and Lexical Bifurcation of the Lexeme socijalni/društveni : Translation of Noun Phrases and Understanding their Meaning in a Contextual Framework : Morphological and Lexical System Analysis : among Speakers of the New Millenium / Jelena Stanojčić // Преводилац. – 41, 3/4 (2022), 9–18.
- СТЕВАНОВИЋ, Јелена: Лексичке карактеристике у роману „Чизмаши“ Драгослава Михаиловића / Јелена М. Стевановић // ЈЕЗИК и стил

- српскога романа / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022. – 207–221.
- СТЕВАНОВИЋ, Јована: *Nomina loci* у говору Бунара код Јагодине / Јована Стевановић // Годишњак за српски језик. – 20 (2022), 133–143.
- СТЕФАНОВИЋ, Душан: Ка развијању литерарне ономастике : свет они-ма у поезији Радомира Андрића : Оними у поезији Радомира Андрића / Голуб Јашовић. – Косовска Митровица : Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2021. – 214. / Душан Р. Стефановић // Филолог. – 26 (2022), 449–451. | Приказ
- СТЕФАНОВИЋ, Душан: Лични надимци у Доњем Љубешу код Алексинца / Душан Р. Стефановић // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 52, 2 (2022), 47–59.
- СТЕФАНОВИЋ, Ђорђе: О стручној речи *футинг* / Ђорђе Стефановић // Језик данас. – 19 (2022), 20–23.
- СТЕФАНОВИЋ, Марија: Ка опису концепта вредност у српском језику / Марија Ј. Стефановић // Јужнословенски филолог. – 78, 2 (2022), 711–730.
- СТИЈОВИЋ, Рада: Значење и нормативни статус лексема *ц(ј)елив*, *ц(ј)еливати* и *ц(ј)елов*, *ц(ј)еловати* / Рада Р. Стијовић // СРЕДЊИ век у српској науци, историји, књижевности и уметности : XII научни скуп, Деспотовац-Манасија, 20. август 2021. год. / гл. ур. Гордана Јовановић. – Деспотовац : Народна библиотека Ресавска школа ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 99–108.
- СТИЈОВИЋ, Рада: Речник САНУ : нови том великог дела : Речник српскохрватског књижевног и народног језика. Књ. 21, Погдекад(а) – покупити / ур. Даринка Гортан Премк и др. – Београд : САНУ, 2019. – VII, 800. / Рада Стијовић // Трибина САНУ. – 10 (2022), 87–91. | Приказ
- СТИКИЋ, Биљана: Лингвистичка рецепција француске моде након Првог светског рата : нови компаративни хроматски спектар у српском језику / Биљана Стикић, Бранкица Марковић // Зборник Матице српске за славистику. – 102 (2022), 427–445.
- СТОЈАНОВИЋ, Јелица: Употреба лексичких јединица *Зета*, *Црна Гора*, *Срб(и)ја*, *Косово* код краља Николе у драми „Балканска царица“ / Јелица Р. Стојановић // СРЕДЊИ век у српској науци, историји, књижевности и уметности : XII научни скуп, Деспотовац-Манасија, 20. август 2021. год. / гл. ур. Гордана Јовановић. – Деспотовац : На-

- родна библиотека Ресавска школа ; Београд : Институт за српски језик САНУ, 2022. – 109–118.
- СТОЈАНОВИЋ, Милица: Зооверби у српском језику : творбено-семантичка анализа / Милица Љ. Стојановић // Српски језик. – 27 (2022), 499–523.
- СТОЈАНОВИЋ, Милица: О бестијалим глаголима у српском језику : на примерима из романа „Доротеј“ Д. Ненадића / Милица Љ. Стојановић // ЈЕЗИК и стил српскога романа / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022. – 231–241.
- СТОЈАНОВИЋ, Милица: Српски лексички фонд из угла полисемије : глаголи, именице, придеви / Наташа Миланов. – Београд : Институт за српски језик САНУ, 2021. – 465. / Милица Љ. Стојановић // Јужнословенски филолог. – 78, 1 (2022), 253–262. | Приказ
- СТОКИН, Маја: Терминологија зимског циклуса обичаја и веровања у Новом Саду : етнолингвистичко истраживање / Маја Стокин. – Нови Сад : Градска библиотека у Новом Саду : Удружење Алмашани, 2022. – 470.
- ТАСИЋ, Милош: Pictorial and Multimodal Metonymy in Political Newspaper Discourse : the Case of Brexit Reports / Miloš B. Tasić, Dušan M. Stamenković // Philologia Mediana. – 14 (2022), 371–392.
- ТЕШИЋ, Милосав: Реч о 21. књизи „Речника САНУ“ : Речник српскохрватског књижевног и народног језика. Књ. 21, Погледај(а) – покупити / ур. Даринка Гортан Премк и др. – Београд : САНУ, 2019. – VII, 800. / Милосав Тешић // Трибина САНУ. – 10 (2022), 84–87. | Приказ
- ТОМИЋ, Горица: Hybrid English-Serbian and Serbian-English Lexical Blends in Serbian / Gorica R. Tomić // Philologia Mediana. – 14 (2022), 409–428.
- ТОМИЋ, Горица: Lexical Blends in Serbian : an Analysis of Morphosemantic Transparency / Gorica R. Tomić // Зборник радова Филолошког факултета у Приштини. – 52, 3 (2022), 13–37.
- ТРИФУЊАГИЋ, Даница: Брате или chaval : шта знамо о омладинском говору? : Apelativi u govornom jeziku mladih u Srbiji i Španiji / Sanja Maričić Mesarović. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2019. – 224. / Даница Д. Трифуњагић // Филолог. – 26 (2022), 465–458. | Приказ

- ЋЕВРИЗ НИШИЋ, Вера: О изразима с погрдним значењем у медијском дискурсу БиН : функционалностилски аспект / Vera S. Čevriz Nišić // *Jezik, književnost i budućnost*. – 248–261.
- ЋЕВРИЗ НИШИЋ, Вера: О синонимским варијантама у дискурсу електронских медија Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине / Вера Ћевриз Нишић // *Исходишта*. – 8 (2022), 295–310.
- УРКОМ, Александер: Терминологија у мађарско-српској лексикографији са посебним освртом на религијску, привредну, спортску и медицинску терминологију / Aleksander Urkom // *Научни састанак слависта у Вукове дане..* – 51, 1 (2022), 397–408.
- ФЕЈСА, Михајло: Лексичко-семантичко поље боје у русинском, српском и енглеском језику : основни називи за боје / Михајло Фејса, Зинаида Будински // *ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору 10, 1 : тематски зборник* / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 147–154.
- ФЕМИЋ КАСАПИС, Јелена: Два термина за појмове осаме и заједнице у „Новом завету“ и њихова преводна решења у енглеском језику / Јелена Фемић Касапис, Зорица Савић Ненадовић // *ЈЕЗИК, струка, наука 2.1 : зборник радова : са Пете међународне конференције Друштва за стране језике и књижевности Србије = Language, Profession, Science 2.1 : book of proceedings = Langue, profession, science 2.1 : actes du colloque* / ур. Маријана Папрић, Милена Танасијевић, Наташа Јанковић. – Београд : Друштво за стране језике и књижевности Србије, Секција ниверзитетских наставника страног језика струке, 2022. – 351–365.
- ХАЛАС ПОПОВИЋ, Ана: Keep a Cool Head about This Hot Issue : the Analysis of Metaphorical Senses in the Semantic Structure of Adjectives from the Domain of Temperature in English and Serbian / Ana V. Halas Popović // *Филолог*. – 26 (2022), 13–39.
- ХАЛАС ПОПОВИЋ, Ана: Metaphoric Meanings of English Adjectives Sharp and Blunt and Serbian Adjectives Oštar and Tup from a Cognitive Linguistic Perspective / Ana Halas Popović // *ГОДИШЊАК ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У НОВОМ САДУ*. – 47, 1 (2022), 27–45.
- ХАЛУПОВА, Нина: Vyjadrovanie ľudských vlastností v slovenskej a srbskej zoonymickej frazeológii : na príklade frazém s lexémou pomenúvajúcou domáce zviera / Nina J. Chalupová // *ЗБЖКФФНС*. – 12 (2022), 133–146.

- ХАЏИ-ЛЕГА ХРИСТЕСКА, Јоана: La représentation de la bouche dans les unités phraséologiques françaises, aroumaines et macédoniennes / Joana M. Hadži-Lega Hristeska // *Philologia Mediana*. – 14 (2022), 501–518.
- ЦВИЈОВИЋ, Драгана: Експресивна вредност лексема којима се именује особа у роману „Време кокошки“ Добрила Ненадића / Драгана Ј. Цвијовић // *ЈЕЗИК и стил српског романа* / ур. Милош Ковачевић, Јелена Петковић. – Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022. – 251–261.
- ЦУКУТ, Слађана: Хидроними Шипова / Слађана М. Цукут // *Српски језик*. – 27 (2022), 375–383.
- ЧОВИЋ, Лариса: Руски ергоними и њихов превод на српски језик / Лариса Човић // *Преводилац*. – 41, 1/2 (2022), 27–33.
- ШАПИЋ, Јулија: О просторственном фрагментизаторе страна в понятийных метафорах / Юлия Леонидовна Шапич // *Славистика*. – 26, 1 (2022), 410–421.
- ШАФЕР, Марина: Srpski rečnik novijih anglicizama / Tvrtko Prčić, Jasmina Dražić, Mira Milić, Milan Ajdžanović, Sonja Filipović Kovačević, Olga Panić Kavgić, Strahinja Stepanov. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 2021. – 641. / Марина Шафер // *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*. – 65, 1 (2022), 208–217. | Приказ
- ШАФЕР, Марина: Прикупљање, одабир и обрада грађе за „Српски речник новијих англицизама“ / Марина Шафер, Александра Кардош, Марија Савић, Милан Обрадовић // *ЈЕЗИЦИ и културе у времену и простору* 10, 2 : тематски зборник / ур. Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић. – Нови Сад : Филозофски факултет : Педагошко друштво Војводине, 2022. – 203–217.
- ШТАСНИ, Гордана: О неким проблемима израде речника термина из области вештачке интелигенције / Гордана Р. Штасни, Гордана Р. Штрбац // *Наш језик*. – 53, 1 (2021), 43–60.
- ШТАСНИ, Гордана: О транскатегоризацији и псеудотранскатегоризацији у домену простора / Гордана Р. Штасни // *Јужнословенски филолог*. – 78, 1 (2022), 121–145.
- ШТРБАЦ, Гордана: Понизност и гордост у српској фразеологији / Гордана Р. Штрбац // *Научни састанак слависта у Вукове дане..* – 51, 1 (2022), 271–281.
- ШТРБАЦ, Гордана: Слика природе у српском језику / Гордана Штрбац, Гордана Штасни. – Нови Сад : Филозофски факултет, 2022. – 337.

ШЋЕПАНОВИЋ, Михаило: Радосав Бошковић : 1907–1983. : дијалектолог и ономастичар / Михаило М. Шћепановић // Српски језик. – 27 (2022), 91–111.

ШУЊЕВАРИЋ, Ђорђе: Творбене и семантичке специфичности именица на *-ач* и *-ер* за означавање особа у српском и енглеском језику / Ђорђе В. Шуњеварић // *Philologia Mediana*. – 14 (2022), 277–290.